

UNIVERZITA KARLOVA

Fakulta humanitních studií

Studium humanitní vzdělanosti

Bakalářská práce

Hudební vzpomínání s revivalem v klubu Vagon

Zdeněk Urban

Vedoucí práce: doc. PhDr. Zuzana Jurková, Ph.D.

Praha 2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci vypracoval samostatně. Bylo použito pouze uvedených zdrojů a to řádně citovaných. Práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 26. 6. 2024

Zdeněk Urban

Poděkování

Chtěl bych poděkovat paní docentce Jurkové, která mi práci vedla a také kolegyním, které se mnou tuto práci diskutovaly. Dále chci poděkovat lidem a kapelám, kteří se v mém výzkumu objevili, ať už v rozhovorech nebo jen v pozorování, protože bez nich by tato práce nemohla vůbec vzniknout!

Abstrakt

Práce se zaměřuje na revivalové kapely a to jakým způsobem kapely konstruují vzpomínání na jejich originální protějšky. Pojem revivalu je v rámci teorie rozveden ve dvou rovinách, v rovině odborné a také v rovině užívané kapelami. Dále je revival ukázán jako podmnožina tzv. *konektivní struktury*, která spojuje revival s fenoménem vzpomínání. Konstrukce vzpomínání probíhá různými způsoby, např. nápodobou vizuální, hraním stejného repertoáru... Data o takovýchto konstrukcích vzpomínání byla vytvořena pomocí terénního pozorování a rozhovorů s aktéry. Jako prostředí pro tvorbu dat byl zvolen pražský hudební klub Vagon, kde se kumuluje značné množství takovýchto kapel. Následně byla vytvořená data o revivalových kapelách srovnána s daty o originálních kapelách a byly vyvozeny závěry. Závěry ukázaly, že skutečně každá kapela, která byla ve výzkumu uvedena, konstruuje vzpomínání na originální kapelu. Minimálně v podobě hraní stejného repertoáru.

Klíčová slova

revival, vzpomínání, etnomuzikologie

Abstract

The work focuses on revival bands and how bands construct reminiscences about their original counterparts. Within theory, the concept of revival is divorced in two planes, in the professional plane and also in the plane used by bands. Furthermore, the revival is shown as a subset of the so-called connectivity structure, which connects the revival to the phenomenon of reminiscence. The construction of remembrance takes place in different ways, e.g. by imitating the visual, by playing the same repertoire... Data on such remembrance constructions were created using field observations and interviews with the actors. Prague's Vagon music club, where a significant number of such bands accumulate, was chosen as the data-producing environment. Subsequently, the revival band data was compared to the original band data and conclusions were drawn. The findings showed that indeed every band featured in the research constructs a reminiscence of the original band. At least in the form of playing the same repertoire.

Keywords

revival, remembering, ethnomusicology

Obsah

1. Úvod.....	7
1.1 Positioning.....	7
2. Teoretická část	10
2.1 Teoretické zakotvení práce	10
2.2 Specifikace pojmu revival.....	15
2.3 Výzkumný problém, výzkumné otázky	16
2.4 Výzkumná strategie a techniky tvorby dat.....	17
2.5 Výběr zkoumaných aktérů a prostředí výzkumu	18
2.6 Analytické postupy.....	18
2.7 Etické otázky výzkumu	19
3. Empirická část.....	20
3.1 Výzkumný terén- klub Vagon.....	20
3.2 Účinkující v klubu Vagon	21
3.3 Originální kapely.....	22
3.3.1 Black Sabbath	22
3.3.2 AC/DC	24
3.3.3 Guns N' Roses.....	26
3.3.4 Nirvana.....	28
3.4 Etnografické momentky	30
3.4.1 Koncert kapely Nirvana Revival Praha	30
Interpretace	32
3.4.2 Koncert kapely AC/DC Tribute.....	34
Interpretace	37
3.4.3 Koncert kapely Ozzy Osbourne a Black Sabbath revival.....	38
Interpretace	41

3.4.4 Koncert kapely GUNS N' ROSES Tribute Slovakia	42
Interpretace	47
3.5 Návštěvníci klubu Vagon.....	49
4. Závěr	52
Závěrečná interpretace	52
5. Seznam použité literatury	55
Internetové zdroje:	56
6. Přílohy.....	58

1. Úvod

Chození na koncerty, záliba mnoha lidí po celém světě. Ať už to jsou velké stadiónové koncerty, či snad malá klubová vystoupení nebo rovnou monstrózní festivaly, tak tam lidí chodí obdivovat své hudební oblíbence a užívat si hudbu. Nicméně fanoušci, jejichž oblíbená kapela pochází z jiné země, mají bohužel zpravidla méně příležitostí své hudební idoly vidět. Samozřejmě důvodů může být více než jen nízký počet vystoupení určité kapely v dané zemi, ale také: vysoká cena lístků na koncert, značná vzdálenost vystoupení od bydliště fanoušků a samozřejmě nevyhovující dny konání koncertů (např. vzhledem k pracovnímu týdnu). Takže např. když by člověk bydlel v Praze a koncert jeho oblíbené kapely by byl například v Ostravě, v úterý v osm večer a ještě by lístek stál tisíce korun, tak už to pro někoho může být důvod koncert vynechat. Člověk by mohl namítnout, že tohle všechno se dá vyřešit. Je to pravda, pokud to tedy člověku za to stojí a má na to prostředky. Co je ale největším problémem, je právě nízká četnost vystoupení kapel v dané zemi, to nejde vyřešit jinak, než že by se člověk vydal na koncert do jiné země, kde zrovna kapela vystupuje. Přesto může existovat jedno „šetrnější“ řešení a tím jsou revivalové kapely, lokální kapely, které hrají hudbu jiných kapel a mnohdy celý průřez jejich repertoáru. Někdy takové koncerty provází i věrně napodobená show, kterou by si člověk vychutnal i od originálních hudebníků. Takové kapely přivádějí vybranou část minulosti zpět do přítomnosti, obzvlášť když kapely, které napodobují (byť jen reprodukcí jejich hudby) již nekoncertují a to z jakéhokoliv důvodu. Revival kapely toho mohou dosáhnout různými způsoby a o těch bych rád ve své práci pojednal.

1.1 Positioning

Tato práce je hudebního zaměření, konkrétně v oboru etnomuzikologie, vybral jsem si odvětví hudby, protože je mi toto téma blízké a dle mého nelze psát o něčem, aniž by k tomu člověk neměl alespoň nějaký vztah, minimálně se o tom pak píše o mnoho snáz.

Vůči hudbě jsem byl vnímavý už od útlého věku. Pamatuji si, když mi bylo asi 7 let, jak jsem slyšel jednu píseň, kterou společně s puštěným rádiem zpívala moje mamka, taťka

a můj strejda. Tu melodii jsem si zapamatoval a o pár dní jsem jí zanotoval mamce, s otázkou, co je to za písničku. Ukázalo se, že to byla píseň *The Final Countdown* od kapely Europe. S postupem času jsem zjišťoval, že mám hudební sluch, to se projevilo tak, že jsem se cítil nekomfortně, když někdo zpíval falešně (to jsem ale nevěděl sám od sebe, že to je kvůli falešným tónům, to jsem zjistil až posléze). V tomto věku jsem se také chtěl naučit hrát na kytaru, a tak mě můj táta začal učit hrát (jakožto letitý kytarista). Oba dva jsme leváci, ale táta je přeucený na pravou ruku. Tak mi rodiče koupili dětskou kytaru pro leváky. Já ale nebyl schopen levačkou správně zkoordinovat prsty na hmatníku, nepomohlo ani to, že táta se mnou neměl moc trpělivosti. S kytarou jsem záhy skončil a po letech jsem zjistil, že se mi lépe hraje na „praváčkou“ kytaru, stejně jako tátovi. Dále jsem se tedy věnoval hudbě spíše po zájmové stránce, v podobě poslechu hudby a nabývání znalostí o hudbě a hudebnících. Až když mi bylo 18 let, tak jsem se rozhodl naučit hrát na bicí. Jako samoukovi mi pomáhala Youtube videa a ve výsledku mohu říct, že základní rytmy zahrát umím. S mojí fascinací hudbou byl celou dobu právě spojen již zmíněný Youtube, vše začalo, když mi bylo cca 7 let, nemohl jsem se nabažit hudby kapel, jako byly KISS, Europe nebo z českého prostředí kapela Kabát. To byl Youtube ještě v začátcích a já objevoval všemožná „živá“ vystoupení svých oblíbených kapel. Pamatuji si, že jsem vůbec nechápal, proč ti hudebníci nevypadají stejně jako na oficiálním klipu k písni a jak je možné, že ta „živá“ verze písně zní jinak než na nahrávce... První dvě jmenované kapely jsou bezpochyby celosvětovými ikonami, jedni spíše díky své image a druhí hlavně díky svému nezapomenutelnému hitu *The Final Countdown*. Kromě hudby mě ale zaujala i vizáž a vystupování těchto kapel, jedni se líčili make-upem druhí házeli „natrvalenými“ vlasy. Nemluvě o tom, že jsem absolutně zbožňoval právě jejich dlouhé vlasy, které jsem si od té doby také nechával narůst. Vzpomínám, že to pro mě byl symbol rebelství a nespoutanosti. Dál v čase jsem objevoval další a další kapely, některé velmi známé, ale i kapely méně známé. Jedna z nich se zformovala dokonce v mém okolí. Můj táta, který je muzikantem už od mladistvého věku, založil (až když mu bylo kolem padesáti) se svými přáteli kapelu The Seniors + 1. Jejich repertoárem byla a je hudba jiných známých (převážně českých) kapel. Neměli žádnou vlastní tvorbu (ani dnes tomu tak není) a jen si tak hráli pro radost a sem tam vystoupili v nějaké hospodě nebo na venkovních akcích konaných rozličnými lidmi. V tu chvíli jsem si ani neuvědomoval, že už v tu dobu jsem se dostal k něčemu, co se nazývá revival. Postupně jsem zjišťoval, že revival má různé podoby, že se liší podle toho, jak komu záleží na preciznosti nápodoby a jestli vůbec originální kapelu nějak napodobovat chce (nemluvě o reprodukci jejich písní).

Setkal jsem se třeba s revivalem Beatles nebo Queen a tam se opravdu muzikanti snažili (dle mého názoru) nejen o nápodobu hudební, ale i o tu vizuální. Když jsem rozvažoval téma bakalářské práce, tak jsem přemýšlel, co mě baví nejvíc, hudba byla jasnou odpovědí. Poté mě napadlo, že toho vím hodně o některých slavných kapelách (písně, jejich typické znaky, historii...). Jak ale psát něco o slavných kapelách (které jsou v mém hledáčku), když tu vystupují jednou za pár let? Následně mě napadlo, že tady existuje jedna schůdnější možnost, kdy tady takové kapely vystupují častěji, jsou to sice pouze jejich „napodobitelé“, ale i díky tomu jsem to téma mohl nalézt. Ti „napodobitelé“ tímhle upomínají na originální kapely a to už je jev ke zkoumání. Poté už stačilo jen najít kde, v podstatě ihned jsem našel přes internet pražský hudební klub Vagon, kde se takové kapely poměrně často vyskytují, a téma bylo dané: *Hudební vzpomínání s revivalem v klubu Vagon.*

2. Teoretická část

2.1 Teoretické zakotvení práce

V této úvodní kapitole teoretické části se budu věnovat klíčovému pojmu své práce, revivalu: co revival znamená, jaké jsou jeho rysy, jaký je vlastně účel, respektive smysl revivalu a pojmy s ním úzce související, jako je například autenticita a legitimita a v co až se může revival vyvinout. Součástí této kapitoly bude taktéž pojednání o revivalech v souvislosti se vzpomínáním.

Hudební revivaly a jejich aktivity bezesporu konstruují vzpomínání na originální kapely a nejen *vzpomínání ale i zapomínání je jedním z procesů fungování paměti* (Jurková 2017: 7). Nicméně tato paměť určitě není jen záležitostí jednotlivce, jak napsal Jan Assman, *tím, kdo „má“ paměť, je sice vždy jednatel, avšak jeho paměť získává tvar v kolektivu* (Assmann 2001: 36). Takže se budeme věnovat vzpomínání kolektivnímu, jelikož i samotné koncerty/vystoupení revival kapel jsou kolektivní záležitostí a navíc *je kolektivní paměť pozorovatelná a zkoumatelná jen prostřednictvím konkrétních aktů vzpomínání* (Erll in Jurková 2017: 7), v našem případě aktivit revivalových kapel. Je nutné si ale opět uvědomit to, co píše Astrid Erll, že *individuální a kolektivní vzpomínání nejsou nikdy zrcadlovým zobrazením minulosti, ale expresivním vyjádřením potřeb a zájmů osoby nebo skupiny, která vzpomíná v současnosti* (Erll in Jurková 2017: 8). Celý tento odstavec nejlépe shrnuje věta, že *kolektivní hudební vzpomínání je tedy sociální proces, který se odehrává v současnosti, záměrně používá prvky minulosti a hraje v něm významnou roli hudba* (Jurková 2017: 8).

Celkově je hudba kolektivní záležitostí, kolektivně se provozuje, kolektivně se poslouchá a stejně tak se i vytvářejí a předávají významy. Takové provozování hudby a fungování významů může mít někdy takovou sílu, že samo vytváří tzv. hudební svět. (Jurková 2017: 10). Hudební svět (Jurková 2013) je českým ekvivalentem k tzv. *soundscape* (Shelemay 2006). *Soundscape* Shelemay dává do souvislosti se *seascape*, mořským prostředím, které se dá lépe připodobnit ke schopnostem hudby zůstat na místě, ale i pronikat do současného světa, vstřebat změny v obsahu i způsobech praktikování a dále na sebe nabalovat nové vrstvy významů (Shelemay in Jurková 2013: 9). Český ekvivalent Zuzana Jurková popisuje zkráceně jako *lidské společenství*,

propojené určitými hodnotami (i těmi hudebními), v němž typické chování produkuje příznačný hudební styl (Jurková in Jurková 2017: 10).

Je evidentní, že revival hudebníci společně s jejich fanoušky vytvářejí kulturu nebo můžeme použít již zmíněný pojem „hudební svět“. Podle Jana Assmana má každá kultura tzv. *konektivní strukturu*, což znamená sdílené vědění, *tím co jednotlivá individua spojuje do podobného „my“*, je *konektivní struktura sdíleného vědění a sebezobrazení, která se opírá jednak o vazbu na společná pravidla a hodnoty, jednak o vzpomínku na společně obývanou minulost* (Assman 2001: 20). Dále Assman tvrdí, že vzpomínka jednotlivce vzniká a udržuje se skrze komunikační procesy, stejně tak ale bez těchto procesů může upadnout do zapomnění (Assman 2001: 37) a že samotná minulost vzniká až tím, že se k ní lidé vztahují (Assman 2001: 33).

Podle autoritativní kolektivní monografie *The Oxford Handbook of Music Revival* od editorek Caroline Bithell a Juniper Hill *revivaly nejčastěji usilují o znovuzavedení zapomenutých, opuštěných, zanedbaných, potlačených nebo jinak přerušovaných praktik z minulosti do současnosti* (Bithell a Hill 2014: 12). Základním rysem jevů, označovaných jako revivalové, je tedy kontinuita, účelné zachování nebo udržení něčeho při životě, na rozdíl od doslovného vyznění revivalu jako přivádění k životu nebo jako akt zviditelnění skrytého (Bithell a Hill 2014: 5). Přímo hudební revival se snaží o *provozování a propagaci hudby, která je ceněna jako stará nebo historická a obvykle je vnímána jako ohrožená nebo skomírající* (Bithell a Hill 2014: 3). Dále například Helbigová tvrdí, že *revival je cesta, jejímž prostřednictvím lidé vytvářejí vzájemné vztahy pomocí rámců, které jsou zakotveny v jiné době než dnešní* (Helbig in Jurková 2017: 11). To poukazuje na to, že hudba má schopnost, díky které se utváří lidské vztahy a ještě přesněji, v souvislosti s minulostí. (Jurková 2017: 11)

Abychom také měli představu o nějakých základních rysech revivalu, tak k tomu mi bude nápomocný Livingstonův seznam rysů, které jsou vlastní hudebním revivalům: **1. Jednotlivec nebo malá skupina "hlavních revivalistů"**, **2. Informátoři revivalu a/nebo původní zdroje** (např. historické zvukové nahrávky), **3. Ideologie revivalu a jeho diskurz**, **4. Skupina stoupců tvořící základ revivalového společenství**, **5. Revivalové aktivity** (organizace, festivaly, soutěže), **6. Neziskové a/nebo komerční podniky uspokojující potřeby revivalistického trhu** (Livingston in Bithell a Hill 2014: 61). Zde

můžeme předpokládat, že některé z těchto rysů budou vlastní i revival kapelám v tomto výzkumu.

S činnostmi revivalů jsou spojeny různé procesy, které jsou vzájemně provázané, a těchto procesů je šest. *Zprvé, aktéři revivalu mají obvykle specifické agendy ve vztahu k jejich sociokulturním nebo politickým souvislostem a v tomto smyslu je lze také považovat za aktivisty* (Bithell a Hill 2014: 4). Další z těchto procesů je výběr nebo reinterpretace historie, pokud tedy už něco označíme za historické, staré, něco co si zaslouží „oživení“, tak to právě obnáší buď výběr nebo reinterpretaci historie a následnou tvorbu nových nebo revidovaných historických narativů, na čemž se podílí právě i interpreti. Třetím procesem, který probíhá při revivalových přenosech prvků z minulosti do současnosti je dekontextualizace a rekontextualizace. Za čtvrté, s již zmíněným aktivismem a rekontextualizací souvisí nutně legitimita. Legitimitu je nutné vytvořit, aby mohlo dojít k přesvědčení ostatních k přijetí propagované hudební a kulturní změny, zároveň aby daná revivalová skupina byla vnímána jako legitimní nositel kultury. Mimo jiné se legitimizace často pojí a opírá o tzv. autenticitu. O té ale pojednám později. Pátým procesem je vliv revivalů na rozvoj nových infrastruktur pro šíření a propagaci revival hudby, to mohou být například festivaly, různé organizace, nahrávací a distribuční společnosti atd. Šestým a posledním procesem je takzvaný „postrevival“, kdy snažení revivalu mohlo být úspěšné a dalo tak vzniknout novým subkulturám nebo se dokonce dostalo do mainstreamu. (Bithell a Hill 2014: 3-4).

Důvod revivalů šířit nebo propagovat hudbu minulosti může být sice jen estetický, ale často se záměry revivalů pojí s různými společenskými, kulturními a/nebo politickými záležitostmi. Dle Livingstona hlavní smysl revivalů je *vylepšení stávající kultury a/nebo že slouží jako alternativa k mainstreamu* (Livingston in Bithell a Hill 2014: 10). Dále Bithell a Hill předkládají čtyři základní motivační kategorie revivalu. Zprvé nespokojenost s aspekty moderního světa, která se projevuje různě např. jako odpor k modernizaci atd. (Bithell a Hill 2014: 10) V takovém to případě je minulost často romantizována, někdy je imaginární a vždy selektivní. Tak jsou vyvolávány pozitivní obrazy mezilidských vztahů orientovaných na komunitu a je poukazováno na předmoderní jednoduchost. *V takovýchto revivalech jsou obvyklé takové aktivity, které upřednostňují participativní muzicírování, interakci tváří v tvář, budování komunity, sebevyjádření a/nebo kreativitu* (Bithell a Hill 2014: 11). Dalším motivem je *snaha o posílení identity etnické skupiny, menšiny nebo národa, které je často spojeno s*

distancováním se od cizích etnických nebo kulturních prvků nebo jejich odlišením. Třetí motiv je primárně politický, kdy revivalové aktivity používala pro své účely jak pravice, tak levice a jak vláda, tak protestující. Posledním motivem je reakce na přírodní nebo lidské katastrofy, v jejímž důsledku byly hudební a jiné kulturní praktiky spíše odtrženy, než opuštěny, či rozvinuty. (Bithell a Hill 2014: 11-12).

Revivaly se snaží o přenesení toho minulého do současnosti. Jak již bylo řečeno, taková historie je sice velmi selektivní, je nadále formována svými vykladači, *ale právě tato verze minulosti se poté stává součástí kolektivní paměti. Revivalisté jsou tedy těmi, kteří reinterpretovali, modifikují a vytvářejí nové dějiny* (Bithell a Hill 2014: 13). Každý případ revivalu vede k nějaké transformaci nebo inovaci, tudíž je získáno něco nového, než bylo původně ožívováno, ještě lépe to formuloval Slobin, *mnoha zkušeným pozorovatelům je jasné, že i když se zdá, že lidé věci ožívují, tj. exhumují a vdechují jim život, získávají tím něco nového* (Slobin in Bithell a Hill 2014: 5).

V revivalu v podstatě nikdy nejde pouze jen o minulost a o její nejvěrnější nápodobu, jak vyjadřuje Ronström, *revival je jen částečně o tom, „co kdysi bylo. Důležitější je, že jde o to, „co je“ a „co přijde“... Revival je v podstatě proces tradování, který probíhá v přítomnosti, aby se vytvořily symbolické vazby na minulost z důvodů budoucnosti* (Ronström in Bithell a Hill 2014: 14). To vztahují přímo na hudební oblast a rozšiřují tvrzením od Caroline Bithell, že *hudební praxe je v současnosti utvářena nejen minulými zkušenostmi, ale také představami, pocity a přesvědčeními o minulosti* (Bithell in Bithell a Hill 2014: 13). Lidé, kteří věří, že vědí, jaká minulost byla, se opravdu snaží skrze různé relevantní zdroje o co nejpřesnější nápodobu originálu, což považují za měřítko autenticity. Proti nim pak stojí ti, kteří se k tomuto staví spíše progresivněji a připouští přetváření a roli, kterou hrají současné potřeby (Bithell a Hill 2014: 14). Ať už se přikloníme k prvnímu nebo k druhému přístupu, tak *noví konvertité nevyhnutelně přizpůsobují objevenou hudbu svým vlastním stylovým preferencím a interpretačním konvencím, někdy nevědomky. V některých případech záměrně usilují o „vylepšení“ tradice* (Bithell a Hill 2014: 15). Pokud by bylo cílem něco reprodukovat úplně přesně, tak by výsledek byl pouze „muzejním exponátem“. *Představa, že tradice je pevně daná, je v každém případě mylná. Tradice je vždy v pohybu, a aby něco pokračovalo jako součást zdravé, živé tradice, musí to odpovídat potřebám a zájmům své doby* (Bithell a Hill 2014: 17). Pokud se tedy revivalové interpreti snaží pro svou věc získat více lidí, tak sice při jejich aktech bude

zdůrazňována minulost a bude na ní odkazováno, ale i tak se *musí výsledný produkt jevit jako relevantní a přijatelný* (ke své době). Zároveň aby revivaly získaly uznání pro sebe a pro svou hudbu, tak je nutné stanovit, co je považováno za autentické a díky tomu také tedy získat onu podporu lidí a přijetí změny (Bithell a Hill 2014: 19).

Co vlastně ale znamená být autentický? Slovo autentický má tři významy: pravý, uznávaný a zasluhující si naši důvěru. *Úspěšné a přesvědčivé používání této „nálepky“ má tedy potenciál propůjčit moc a legitimitu.* Proces stanovení autenticity začíná selektivním a subjektivním určením prvků nebo aspektů hudební kultury, poté následuje rozhodnutí o jejich zachování a potvrzení jejich hodnoty. Takový výběr se stává vzorem, o který je nutné usilovat, je to kritérium pro udání autenticity. Kritéria autenticity určují jak vědci, tak i umělci, fanoušci... Kritéria by se dala rozdělit na tři trendy, **1.** kritéria orientovaná na produkt, **2.** kritéria orientovaná na osobu a **3.** kritéria orientovaná na proces. První zmíněné kritérium obnáší fyzické předměty, ale i písně, zvukové produkty v podobě nahrávek a živých vystoupení. Osobnostní kritéria se týkají vlastností zdrojových hudebníků nebo komunit, interpretů a tvůrců (Bithell a Hill 2014: 20). Poslední, kritéria orientovaná na proces zahrnují přenos, vytvoření a přijetí (Bithell a Hill 2014: 22). Nicméně je autenticita chápána odlišně stran interpretů a stran spotřebitele/publika. Tak může dojít k nesouladu mezi očekáváním publika a záměrem interpreta. Ono očekávání publika může být založeno na špatné informovanosti, pověrách, předsudcích nebo na zmanipulování tržními silami. *Na nejobyčejnější úrovni se mohou zaměřovat na viditelné znaky a symboly* (Bithell a Hill 2014: 24).

Co se týká revivalových snah, tak ty samozřejmě mohou selhat, ale i uspět a *aby byl hudební revival úspěšný, musí revivalisté propagovat vybranou tradici mezi novými posluchači a umožnit novým interpretům, aby se ji naučili. Nevyhnutelná rekontextualizace obnovovaných tradic, ať už časová, geografická nebo společenská, často vede k radikálním změnám v povaze předávání a šíření* (Bithell a Hill 2014: 24).

Téměř ve všech případech musí být dědičné způsoby předávání modifikovány, protože příslušníci revivalové generace v tradici nevyrostli. Je třeba najít nové metody výuky a učení, zejména pokud revivaloví hudebníci nemají přístup ke komunitě primárních nositelů kultury nebo praktikujících pramenů. S rozvojem technologií byly učební materiály zpřístupňovány na různých nových médiích, počínaje zvukovými nahrávkami. Učení ze zvukových nahrávek sice může omezit změny způsobené subjektivním procesem přepisu a omezeními notového zápisu, přesto však přináší

změny v předávání. Například skutečnost, že žáci pravděpodobně poslouchají stále stejnou verzi skladby, může vést ke ztrátě variability a k určité standardizaci a homogenizaci (Bithell a Hill 2014: 25-26).

Výše uvedený odstavec můžeme vztáhnout k dnešní době a možnosti nastudovat nahrávky skrze internet a to i ve formě videí. Naproti tomu máme dobu, kdy výuková videa a snadno přeposílatelné nahrávky tolik nebyly a hudebníci se museli dané skladby učit podle notových zápisů, od lidí, kteří danou píseň uměli zahrát nebo v případě talentovanějších, kteří to dokázali zahrát podle svého sluchu.

U každé vlny revivalových aktivit nastane čas, kdy lze říci, že konkrétní revivalové hnutí buď selhalo, nebo uspělo. Mnohokrát výše zmíněné *změny/inovace* *můžou být indikátorem toho, že revival přešel do post-revivalové fáze a historická autenticita již není prvořadým zájmem.* (Livingston in Bithell a Hill 2014: 23-24). *Post-revival fáze je charakterizována především poznáním, že se oživená tradice pevně usadila v novém kontextu, kde ji již nelze označit ani za skomírající, ani za ohroženou, a proto již nepotřebuje záchran* (Bithell a Hill 2014: 29).

2.2 Specifikace pojmu revival

Ještě než přejdu k datům z pozorování v terénu, tak zde musím podotknout jednu pro mě neopomenutelnou záležitost. Dle mého názoru si někteří lidé uvědomují, že revival kapely ve svých názvech mnohdy používají právě slovo revival (např. Nirvana Revival Praha), ale také tribute. Přičemž chci poukázat na lingvistické hledisko v souvislosti s realitou. Revival, jak jsem již psal v teoretické části, je o nějakém udržování tradice při životě, kdy ta má třeba tendenci skomírat. Navíc kdybych opravdu pojem revival přeložil doslovně, tak tedy lze revival chápat jako „oživení“. To mně osobně evokuje, že když nějaká originální kapela již nevystupuje (ať už je důvod jakýkoliv), tak až v tu chvíli mi přijde opodstatněné revival kapelu nazvat revival kapelou (viz Nirvana Revival Praha, originální Nirvana už desítky let nevystupuje). Nicméně existují originální kapely, které stále fungují a vystupují, a přesto jsou zde napodobující kapely, které se nazvou revivalem (např. Iron Maiden Revival) té dané originální kapely. To bych nazval trochu zveličeně jako takové „pohřbení za živa“. Takže v tomto případě u revival kapely se v podstatě

nejedná o žádné „oživení“. Teď se dostávám k druhému pojmu tribute. Pro ten v češtině můžeme zvolit třeba pojem „projevení úcty“ originální kapele, která stále hraje a ty tribute kapely nejen reprodukováním jejich hudby jim vzdávají hold. Opět příkladem je stále aktivní kapela AC/DC a jejich pardubičtí protějšci AC/DC Tribute. Samozřejmě nastává otázka, kdo všechno si to takhle uvědomuje a jestli to vůbec napodobující kapely berou v potaz. Já na to nahlížím z této perspektivy a je jasné, že některé kapely na to nahlíží jinak anebo to neřeší vůbec. Nicméně považuji za důležité tuto záležitost alespoň zmínit, protože pevně věřím v to, že když bych se některých členů revival/tribute kapel zeptal, jestli o téhle záležitosti ví a jestli nějak rozlišují pojem tribute vs. revival, tak bych určitě dostal alespoň pár kladných odpovědí. Rozhodně by to mohl být další jev ke zkoumání. Nicméně v této práci budu primárně používat pojem revival (kapela), z důvodu jednoduchosti a řekněme častějšího užívání v porovnání s pojmem tribute. Jinak v tomto výzkumu budu za revival kapelu považovat takovou, která se snaží o nápodobu originální kapely/autora minimálně na úrovni repertoáru a nebudu hledět na to, jestli originální kapela stále účinkuje nebo ne.

2.3 Výzkumný problém, výzkumné otázky

V tomto výzkumu jsem se ptal po různých formách konstrukce vzpomínání na originální kapely stran kapel revivalových. Podobné téma, ale z jiného pohledu, již zkoumal kolega Jan Vopička, který se soustředil na hudbu 60. let v současné Praze, taktéž v klubu Vagon (Vopička 2015). Dalším z mých kolegů, který uskutečnil výzkum ve stejném klubu, byl Štěpán Kříž, ten se ale soustředil na protilehlé osazenstvo klubu a to na publikum/návštěvníky (Kříž 2010). Nesmím ale zapomenout ani na kolegu Olivera Beňa (Beňo 2017), který psal o keltské hudbě při tzv. keltských úterých, taktéž v klubu Vagon. Má práce tedy byla pokračováním a rozvinutím tématu hudby v onom klubu, nyní z pohledu revivalu v souvislosti se vzpomínáním.

Hlavní výzkumná otázka tedy byla:

Jakými způsoby revival kapely konstruuji vzpomínání na originální kapely?

- Konstruuji ho hraním hudby výhradně od originální kapely?
- Činí tak i napodobováním stylu/vzhledu originálních hudebníků?

-Používají stejné typy nástrojů jako originální hudebníci?

-Konstruují vzpomínání i nějakými jinými způsoby? Jakými?

2.4 Výzkumná strategie a techniky tvorby dat

Pro svou práci v oblasti etnomuzikologie jsem zvolil kvalitativní strategii, kvůli její vhodnosti vůči zkoumanému tématu. Zjišťoval jsem tedy CO/KDO/JAK/KDE/KDY a následnou závěrečnou interpretací jsem vysvětlil PROČ (Novotná, Špaček, Šťovíčková Jantulová eds. 2019: 260-261). KDO-revival kapely, JAK-konstruují vzpomínání na originální kapely, KDE-v klubu Vagon, KDY-během večerních koncertů. Co se týká designu, tak tam jsem zvolil hudebně-etnografický výzkum, kde jsem se sám vydal do terénu, abych se v podstatě stal součástí zkoumaného prostředí (Novotná, Špaček, Šťovíčková Jantulová eds. 2019: 273).

Techniku sběru dat, kterou jsem použil pro práci v terénu, bylo hlavně nezúčastněné pozorování. Navštěvoval jsem koncerty revival kapel v klubu Vagon. Kládl jsem důraz na všemožné detaily v pozorovaných jevech, pokusil jsem se o zachycení všech detailů spojených s kapelami a jejich nápodobou originálních kapel. Prvně jsem pozoroval vzhled kapely, dále pak celkový zvuk kapely, barvu zpěvákovy hlasu, jaké nástroje používali a jestli třeba praktikovali i nějaké typické pohyby daných originálních hudebníků. Samozřejmě jsem neopomněl i publikum a jejich reakce atd. Následně jsem provedl i polostrukturované rozhovory s kapelami, abych získal i nějaká data, která bych pouhým pozorováním nezískal. Rozhovory jsem ale provedl i s návštěvníky klubu, ty byly spíše neformálního rázu, bez nějaké pevné struktury. Provedl jsem je hlavně na základě principu *hudebního světa*, který je tvořen nejen hudebníky, ale i posluchači, kteří jsou také důležití. Data z rozhovorů tak byly hlavně pro kontext, pro lepší porozumění zkoumaného jevu. Tato data v jejich různorodosti jsem následně porovnal a poté jsem mohl vyvodit závěry, a tak porozumět jevu více do hloubky. Přistupoval jsem ke zkoumanému tedy idiograficky (Novotná, Špaček, Šťovíčková Jantulová eds. 2019: 261).

2.5 Výběr zkoumaných aktérů a prostředí výzkumu

V tomto výzkumu jsem se soustředil na různé revival kapely, které účinkují v klubu Vagon, tudíž byl výběr kapel omezen právě tímto klubem, tímto prostředím. Klub Vagon je z hlediska značného výskytu revival kapel jedinečné místo v prostředí Prahy. Jinde v pražském prostředí toto nalézt nelze. Vagon s „jeho revivaly“ a fanoušky revivalů je tedy jedním z pražských hudebních světů a tato práce se na něj zaměřuje. Zároveň jsem výzkum ohraničil i časově a to na období od března až do konce května (roku 2024), v tomto časovém rozmezí jsem intenzivně zkoumal důležité revivalové kapely. Výběr jsem provedl záměrně podle potencionální bohatosti dat, které určité kapely vykazovaly. Kapely jsem volil také podle svých znalostí o jednotlivých originálních kapelách, abych si tak z vystoupení mohl odnést co nejvíce poznatků. Tyto poznatky z koncertů jsem mohl vztáhnout k originálním kapelám a s těma jsem je i následně porovnal, čímž jsem dosáhl co nejrůznorodějších dat. S výběrem mi dopomohlo i to, že při konci každého měsíce zveřejňuje klub na svých facebookových stránkách program na příští měsíc, s tím, že většina revival kapel vystupuje pátky, soboty nebo neděle, ojediněle pak během pracovních dní. Díky tomu jsem měl možnost si vybrat, které kapely budu pozorovat. S pozorováním klubového programu jsem začal již v roce 2022. V dubnu téhož roku jsem i na zkoušku navštívil koncert kapely Nirvana Revival Praha, která se v tomto výzkumu vyskytuje. Za tu dobu jsem vyzoroval, že se opravdu některé revivalové kapely opakovaně vrací, aby v klubu Vagon vystoupily (některé každý měsíc, některé ob měsíc atd.).

2.6 Analytické postupy

Stěženi pro moji analýzu byly co je nejdůležitější terénní poznámky, podle Hendla právě *čtením terénních poznámek systematická analýza začíná* (Hendl 2005: 239). Z navštívených koncertů, kde jsem terénní poznámky tvořil, jsem vyseletoval jen ty nejdůležitější data Spradleyho „metodou trychtýře“ (Novotná, Špaček, Šťovíčková Jantulová eds. 2019: 418). Právě tato data jsem následně rozdělil do mnou sledovaných kategorií. Prvně mě zajímal repertoár revival skupiny, dále jejich zvuk a to hlavně hlas zpěváka, následně nějaká image (primárně oblečení), také jaké nástroje používali, jestli praktikovali nějakou choreografii nebo pohyby typické pro originální hudebníky a

rozhodně jsem bral v potaz i počet členů kapely. Následně jsem vytvořená data vztáhnul vůči originálním kapelám a porovnal jsem, jak moc se revival kapely přibližují k jejich originálním protějškům. Zároveň jsem poté mohl hledat nějakou pravidelnost či nepravidelnost stran vystupování zkoumaných revival kapel celkově.

2.7 Etické otázky výzkumu

Práce v terénu v podobě nezúčastněného pozorování probíhala na veřejném místě, kde je běžné, že si lidé aktéry (členy kapel) fotí a natáčí, tudíž z mé strany se nejednalo o nějaký etický problém, z toho důvodu jsem nikoho v klubu o prováděném zkoumání neinformoval. Zároveň kapely samy sebe představují a často i odkazují na své webové stránky, kde je o nich informací dost, proto není nutná anonymizace. Vzhledem k potřebě důkladně popsat vzhled, image, vystupování atd. tak by byla pro tento výzkum nějaká razantní anonymizace vlastně fatální a nešlo by tak docílit chtěných výsledků. Problematické by mohlo být použití fotek, které jsem použil pro demonstraci originálních kapel, ke kterým jsem pak přirovnával kapely revivalové. Fotografie jsem řádně ocitoval, ale nebylo pro mě za tu dobu možné sehnat souhlas přímo od autorů. Samozřejmě pokud by nastala taková situace, že bych musel fotografie z práce odstranit, tak bych tak ihned na popud autora/ů učinil. Nicméně, tato práce je hlavně pro akademické účely a nepředpokládám, že by se dostala do nějakého veřejného povědomí. Pro tuto práci jsou ale tyto fotografie nezbytné, protože díky nim jde dojít k vytvoření alespoň částečné představy (jakou jen samotná fotka může poskytnout) o nějakém stylu originálních kapel. Co se týká provedených rozhovorů, při těch jsem aktérům představil svoji práci, a jak hodlám rozhovory použít. Následně jsem se aktérů zeptal, jestli souhlasí s nahráváním našeho rozhovoru, použil jsem tedy informovaný souhlas v ústní podobě. Když souhlasili, rozhovor mohl proběhnout.

3. Empirická část

3.1 Výzkumný terén- klub Vagon

Klub Vagon se nachází hned na kraji vstupu do Paláce Metro na Národní třídě. Veškeré dění v klubu se odehrává pod zemí, v suterénu, do kterého vedou staré ošlapané schody. Celkově budova a tato pasáž působí staře a poměrně opotřebovaně, nemluvě o podloubí, které je před vstupem do pasáže, kde občas polehávají a posedávají lidé, kteří vypadají zanedbaně a opile (pravděpodobně jde o bezdomovce), o čistotě samotné ulice bychom také mohli diskutovat. Když člověk překousne tento prvotní ne úplně blahý pocit, tak se po oněch schodech dostane do příjemně vypadající klubu.

Atmosféra klubu je taková nenucená a podle mě i velmi přívětivá. Hned když člověk sejde schody, tak po jeho pravici uvidí asi 4 metrový bar, bez stoliček. Po levé ruce přes zeď už poté člověk nalezne ze dvou míst průchozí sál, který pro svůj spíše na délku orientovaný rozměr může opravdu vagon připomínat, ani stropy zde nejsou nijak vysoké, jak tomu může být opět i ve vagoněch... Když bych se nevydal ani na bar nebo ani do sálu a šel od schodů rovně, tak před sebou výše na zdi uvidím menší televizi, kde se promítá dění na podiu (když je koncert), poté člověk mine chodbu, ze které vedou dveře do šatny pro kapely, dále průchod přímo na podium a v neposlední řadě i dveře k toaletám a nejspíše i uklízející místnost.

Co se týká sálu, tak ten je 10 metrů dlouhý a 5 metrů široký, na jednom konci (dále od baru) jsou umístěné stolní fotbálky a zároveň plátno na promítání, které se spustí, když začíná koncert. Aby i lidé, kteří chtějí trochu toho hospodského sportu, mohli sledovat koncert. Kousek od stolních fotbálek se také nachází šatna, kde si lidé mohou za peníze nechat uložit své věci. Zase na opačném konci (blíže k baru) je samozřejmě podium, které má rozměry pět na pět metrů. Na podiu se opět nachází plátno na promítání, v případě potřeb kapel nebo přímo pro rockové diskotéky, které probíhají většinou po půlnoci až do brzkých ranních hodin. Výzdoba sálu je prostá, ale jak se říká, v jednoduchosti je síla. Na zdech visí vinylové LP desky, poté zarámované plakáty s hudební tematikou, konkrétně třeba zmínky o různých rockových hudebnících z našeho prostředí jako např. Blue Effect. Nelze opomenout ani povedené černou barvou namalované portréty rockových legend,

jako Freddie Mercury, Frank Zappa, Axl Rose, Kurt Cobain, Janis Joplin, Robert Plant, Jimi Hendrix anebo naše legenda Radim Hladík. Nábytek je obyčejný, dřevěný. Stoly a židle jsou na sebe poměrně dosti namačkané, což působí trochu stísněně. Zároveň jsou stoly a židle na vyvýšené platformě a tak člověk pomalu nataženou rukou dosáhne na strop, opět nemluvě o tom, že stropy jsou relativně nízké. Na této vyvýšené platformě člověk nalezne nejen stoly a židle, ale zároveň veliký zvukařský pult s veškerou potřebnou technikou, kde tedy vykonává svoji práci zvukař klubu, hned vedle sedících/ stojících návštěvníků. Njen díky tomu klub působí velmi otevřeně, a že si zde na nic nehrají.

Prostor před podiem, kde už není po celém prostoru vyvýšená platforma, je poměrně tvarově nepravidelný, protože ona platforma do něj z části zasahuje a tak je ten taneční prostor trochu „vykrojený“. Nicméně je stále dostačující a lidé, kteří chtějí, mohou stát přímo před podiem a ti kteří ne, tak ty se mohou posunout až před zvukaře, kde si mohou ve stoje vychutnat koncert z větší perspektivy. Právě pro ty lidi, kteří při koncertech rádi stojí u podia, klub namontoval na zdi parapety, kam si lidé mohou položit svá pití a nemusejí je držet po celou dobu v rukou.

Osvětlení v klubu Vagon je poměrně tlumené, jen snad u baru je světla o něco více. Samozřejmě při koncertech člověka oslní i různé barevné reflektory, které jsou nainstalované na podiu a díky tomu mají koncerty ve Vagonu ještě lepší atmosféru.

3.2 Účinkující v klubu Vagon

Právě repertoár, respektive rozmanitost vystupujících hudebníků dělá z klubu Vagon unikát. V klubu vystupují jak známí hudebníci (např. Krausberry, Znouzecnost atd.), tak ale i méně známé postavy. Z těch méně známých právě různé revival kapely, které tady i tak mají značné renomé. Jejich koncerty jsou povětšinou o víkendech, což by mohlo naznačovat, že je klub účelně angažuje na tyto dny, kdy lidé nejsou v práci a tím spíše na revival kapelu zajdou, nemluvě o tom, že si zkrátka někteří lidé rádi zajdou poslechnout hudbu svých oblíbenců i v podání českých „napodobitelů“. Čímž bych se mohl dostat k premise, že díky tomu má klub dobrou návštěvnost a s tím spojené značné zisky. Dále v klubu praktikují takzvaná „keltská úterý“, kdy vystupují kapely, které hrají právě keltskou hudbu. V klubu vystupují spíše čeští interpreti, nicméně se i občas objeví

nějaký ten zahraniční hudebník. Program je znám vždy jeden/dva měsíce dopředu a klub má zavřeno párkrát (cca 3-5x) za měsíc. Když je ale otevřeno, tak vždy je v klubu nějaký koncert, s tím, že klub je otevřen dlouho do noci a to i ve všední dny. Celkově bych označil repertoár klubu za rockově laděný, samozřejmě s různými odnožemi, jako je punk atd.

3.3 Originální kapely

V této kapitole představím originální kapely, jejichž „napodobitele“ jsem pozoroval v klubu Vagon. Tato kapitola je stěžená, protože díky ní mohu snadněji porovnat a ukázat na podobnosti, či odlišnosti originálních a revivalových kapel. Jedná se samozřejmě o popis velmi zkrácený, zaměřený jen na to nejdůležitější pro tento výzkum.

3.3.1 Black Sabbath

Black Sabbath je anglická heavy metalová kapela založená v Birminghamu v roce 1968. Původní sestavu tvořil zpěvák Ozzy Osbourne, kytarista Tony Iommi, baskytarista Geezer Butler a bubeník Bill Ward. Během let prošla kapela několika změnami v sestavě.

Black Sabbath je široce uznávána jako jedna z průkopnických kapel heavy metalové hudby. Jejich zvuk je charakterizován hutnými kytarovými riffy, temnými texty a tématy často se zabývajícími hororem, okultismem atd. Jejich eponymní debutové album „Black Sabbath“ bylo vydáno v roce 1970. Je považováno za jedno z prvních heavy metalových alb a mělo významný vliv na vývoj tohoto žánru.

Ozzy Osbourne v roce 1979 odešel z kapely kvůli problémům se závislostmi. Na krátkou dobu ho nahradil Ronnie James Dio. Osbourne se s kapelou opět spojil v roce 1997 pro sérii koncertů a vydání alba „Reunion“ (Roberts 2012: 68-69). V roce 2016 se vydali na rozlučkové turné s názvem „The End Tour“, které znamenalo konec jejich koncertní kariéry.¹

¹ Zdroj: https://www.idnes.cz/kultura/hudba/black-sabbath-posledni-koncert.A170205_112531_hudba_jj

Členové Black Sabbath se věnovali úspěšným sólovým kariérám, zejména Ozzy Osbourne, který se stal prominentní postavou rockové hudby se svými sólovými alby a televizní reality show.

Celkově lze říci, že Black Sabbath měli veliký vliv na hudbu, zejména na žánr heavy metalu, a jejich hudba stále inspiruje generace hudebníků. (Grow 2012: 20)

Zdroj: Halfin, 2015

Členové Black Sabbath byli většinou oděni do černých kusů oblečení, jak je pro heavy metalové hudebníky poměrně typické. Nicméně hlavními znaky, kterých si šlo všimnout, zejména na Ozzy, byly často brýle, tzv. lenonky, poté černé oční stíny, kříž na řetězu kolem krku a v neposlední řadě jeho přikrčené pohyby, např. v podobě „afektivního“ tleskání a pohupování. Ozzy při některých vystoupeních vypadá, jako když trpí nějakou nemocí pohybového aparátu, chodí zvláštním stylem chůze, drží ruce pokrčené a ještě tedy to zmiňované tleskání. Ozzyho kytarista Tony Iommi, měl vizuální

styl podobný, také nosil kříž a brýle (nikoliv ale lenonky). Pro něj byly a jsou typické kytary typu SG (viz foto), které vypadají, jako kdyby měly rohy.²

3.3.2 AC/DC

AC/DC je australská rocková kapela založená v Sydney v roce 1973 bratry Malcolmem a Angusem Youngovými. Jsou považováni za průkopníky hard rocku a proslavili se svými velmi živými vystoupeními, říznými kytarovými riffy a zapamatovatelnými písněmi. Název kapely je zkratkou pro střídavý proud/stejnoseměrný proud elektřiny, což odkazuje na jejich řízný zvuk. V původním složení AC/DC byl hlavním zpěvákem Bon Scott, dokud v roce 1980 nezemřel. Poté převzal roli hlavního zpěváka Brian Johnson. Kapela za svou existenci prošla několika změnami v obsazení, ale jádrem skupiny vždy byli bratři Youngové a záda jim kryl bubeník Phil Rudd a baskytarista Cliff Williams (Grow 2012: 84).

Mezi nejslavnější písně AC/DC patří „Highway to Hell“, „Back in Black“, „Thunderstruck“, „You Shook Me All Night Long“, „T.N.T.“... Jejich alba „Back in Black“ a „Highway to Hell“ patří mezi nejlépe prodávaná alba všech dob a potvrzují tak jejich status rockových ikon (Roberts 2012: 17).

Přestože kapela čelila různým výzvám v průběhu své existence, včetně ztráty členů a zdravotních problémů, tak AC/DC stále pokračují v nahrávání hudby a pravidelných koncertních turné, udržujíc si oddanou globální fanouškovskou základnu. Jejich hudba zanechala velikou stopu v žánru rocku a zůstávají jednou z nejvlivnějších a nejdéle fungujících kapel v historii rockové hudby.

² Zdroj: <https://www.youtube.com/watch?v=xVK-RGkd3lg>

Zdroj: Mazur, 2008

Tou nejvíce viditelnou personou kapely je frontman Brian Johnson a sólový kytarista Angus Young. Brian s jeho typickou čapkou, pod kterou ukrývá delší kudrnaté vlasy. Nelze opomenout ani na jeho charakteristický výše položený chraplavý hlas. Brian zní, jak kdyby zpěv ze sebe vydával na sílu.

Hned vedle něj se po podiu vždy se značnou vervou pohybuje sólový kytarista Angus Young s jeho školní uniformou, kterou během vystoupení sundává. Typické jsou pro něj i modely kytary SG, stejně jako u Tonyho Iommiho zmíněného výše (Kopilovic 2024). Pro Anguse se vžily ikonické pohyby po podiu, dalo by se to nazvat jako křečovitě pohyby. Dále pak zběsilé pobíhání po podiu a při tom často pozdvihnutá jedna z rukou (viz foto). Snad nejznámějším pohybem je takzvaný „duckwalk“³, kdy je Angus přikrčený, v ruce drží kytaru, jedno chodidlo má jakoby vykročené dopředu (na zemi má položenou pouze patu, zbytek chodidla je ve vzduchu) a tou samou nohou (pouze po koleno) mírně vykopává dopředu, ve chvíli kdy nohu po výkopu vrací zpět k tělu, tak se mírně přisune dopředu druhou nohou, čímž je schopen se posunout celým tělem dopředu.⁴ Když ještě žil Angusův bratr Malcolm, tak ten byl zase neodmyslitelně spojen se žlutou kytarou značky

³ Kačeří chůze

⁴ Zdroj: <https://www.youtube.com/watch?v=hmuFYfI3qRM&t=7s>

Gretsch, model Jet Firebird (Kopilovic 2023). Zajímavé je, že po jeho smrti na jeho místo nastoupil člen rodiny, jeho synovec Stevie Young a hraje na úplně stejně vypadající kytaru.

3.3.3 Guns N' Roses

Guns N' Roses je americká rocková kapela, která vznikla v Los Angeles v roce 1985. Kapelu tvořila základní sestava v čele se zpěvákem Axlem Rosem, sólovým kytaristou Slashem, rytmickým kytaristou Izzym Stradlinem, baskytaristou Duffem McKaganem a bubeníkem Stevenem Adlerem.

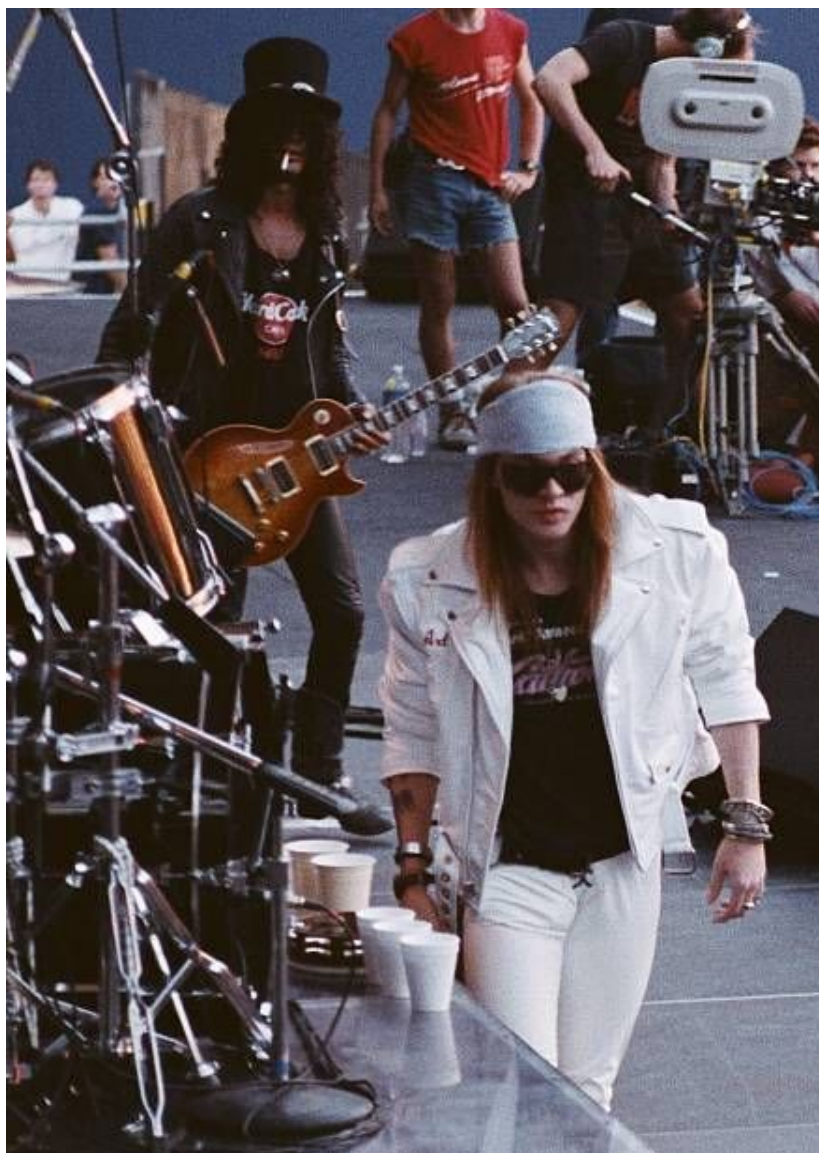
Guns N' Roses jsou známí svým spojením hard rocku, heavy metalu a bluesových prvků. Na první poslech člověka zaujme chraplavý a do velkých výšek sahající zpěv Axla Rose, který je velmi specifický. Dále typický zvuk kapely tvoří ikonická kytarová sóla od Slashe. Známými se stali díky svým živým a velmi syrovým vystoupením, která byla doprovázena různými kontroverzemi.

Jejich debutové album „Appetite for Destruction“ vyšlo v roce 1987 a je jedním z nejlépe prodávaných debutových alb všech dob. Obsahuje hity jako „Welcome to the Jungle“, „Sweet Child o' Mine“ a „Paradise City“.

Kapela zažila řadu změn v sestavě, přičemž Axl Rose byl jediným stálým členem. Slash a McKagan opustili kapelu v polovině 90. let (Roberts 2012: 216-217). Kapela se sešla alespoň v částečném reunionu s Axlem Rosem pro velmi úspěšné reunionové turné, které začalo v roce 2016.⁵

Stejně jako u AC/DC tak nejviditelnějšími personami kapely jsou frontman a sólový kytarista.

⁵ Zdroj: <https://www.spark-rockmagazine.cz/potvrzeno-obnoveni-guns-n-roses-vystoupi-na-festivalu-coachella>

Zdroj: Canter, 1988

Axl Rose kromě svého charakteristického hlasu má i typickou image. Hlavně v dobách jejich největší slávy byl pro něj typický extravagantní styl oblékání, který byl směsicí různých stylů. Rozhodně si ho ale nejde představit bez typického šátku uvázaného kolem hlavy přes vlasy. Co se týká kytaristy, který si nechává říkat pseudonymem Slash, tak ten je proslaven hlavně pro svůj veliký černý cylindr zaražený do půli obličeje, zatímco mu výhled znesnadňují husté kudrnaté vlasy, pod kterými by člověk často našel i brýle. V ruce třímá primárně kytaru typu Les Paul, která je s ním opět neodmyslitelně spjata.⁶

⁶ Zdroj: <https://www.youtube.com/watch?v=Z64Y-pjZw2E>

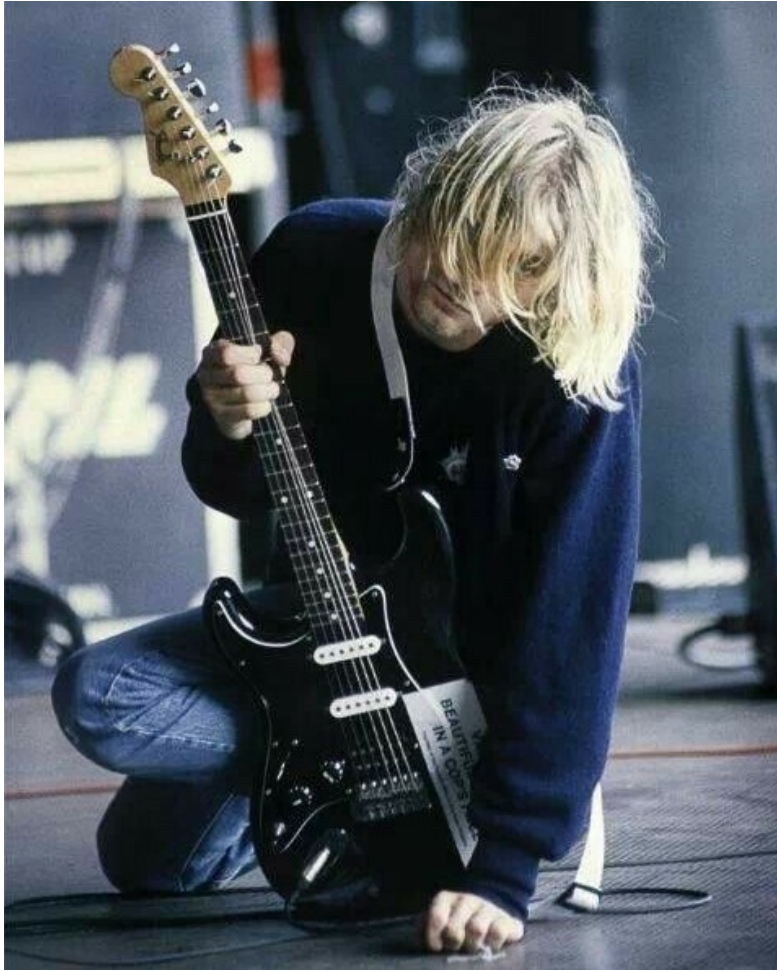
3.3.4 Nirvana

Nirvana byla americká grunge kapela, která vznikla ve městě Aberdeen ve státě Washington v roce 1987. Založil ji kytarista a zpěvák Kurt Cobain a baskytarista Krist Novoselic. Během let prošla kapela několika změnami na postu bubeníka, ale primárně je s Nirvanou spojen bubeník Dave Grohl. Kapela hrála klíčovou roli v popularizaci grunge hudby a alternativního rocku na konci 80. a začátku 90. let 20. století.

Nirvana je považována za jednoho z předních představitelů alternativního rocku a grunge hudby. Jejich hudba je známá pro rázné riffy, dynamické změny tempa a osobní, často depresivní texty. Jejich třetí studiové album, „Nevermind“, vydané v roce 1991, je považováno za jedno z nejvlivnějších alb v historii rockové hudby. Obsahuje hitové singly jako „Smells Like Teen Spirit“, „Come as You Are“ a „Lithium“.

Kapela se rozpadla po smrti Kurta Cobaina v roce 1994. Nirvana je dodnes uznávána jako jedna z nejvýznamnějších rockových kapel historie. Po rozpadu Nirvany se Krist Novoselic a Dave Grohl, bývalý bubeník kapely, věnovali sólovým projektům a dalším hudebním aktivitám. Grohl se stal frontmanem rockové skupiny Foo Fighters, která dosáhla velkého úspěchu.

Nirvana zanechala neshmatalnou stopu v historii rockové hudby a stala se symbolem nejen grunge éry, ale i celého alternativního hudebního hnutí (Robert 2012: 352-353).

Zdroj: Knaeps, 1991

Bez pochyby je hlavní ikonou Nirvany sám frontman Kurt Cobain, jeho dlouhé blond vlasy, které vypadaly neudržovaně, stejně tak jako jeho styl oblékání. Oblečení, které nosil, vypadalo většinou dosti obnošeně a možná i o pár velikostí větší, než by potřeboval. Jeho styl byl takový, jako by mu bylo všechno jedno. Občas stejným stylem zpíval i jejich písně. Jakmile ale došlo na refrén, tak často nastala razantní změna v podobě ohlušujících úderů do bicích a agresivních kytarových riffů, za divokého zpěvu (skoro až řevu), to vše podporované nekontrolovanými pohyby po podiu. Cobain často nosil různé nadměrně velké svetry, džíny a tenisky. V ruce třímal různé kytary, ale hlavně kytary typu Mustang od značky Fender. Notoricky je známá též kytara typu Stratocaster od firmy Fender (Kopilovic 2022). Ta na sobě měla s typickou bílou samolepkou a černým nápisem: „Vandalism: As beautiful as a rock in a cop’s face“.⁷

⁷ „Vandalismus: Krásný stejně jako kámen ve tváři policisty.“

3.4 Etnografické momentky

V této podkapitole rozvinu a interpretuji poznámky, které jsem vytvořil na koncertech revivalových kapel. Ty jsou seřazené chronologicky, od března do května. Věnoval jsem se repertoáru kapely, vzhledu a zvuku kapely, hlasu zpěváka, nějakým typickým pohybům, počtu členů kapely, celkovému vyznění koncertu, ale také reakci publika. Přece jen značnou část úspěchu má na svědomí právě publikum. Zde jsem použil také koncept tzv. *signální písně* od kolegy Vopičky, kdy někteří lidé reagují více na určitou píseň. Často to bývá právě na notoricky známé hity. Reakce může být v podobě změny směřování pozornosti (přerušování konverzace s někým, natočení se k podiu, notování si...). Také může dojít i na přímé přesunutí se blíže k podiu za „zdrojem“ té písně, následované např. tančením (Vopička 2015: 47-48). Tento koncept jsem použil, aby mi lépe pomohl popsat reakce publika.

3.4.1 Koncert kapely Nirvana Revival Praha

Na koncert Nirvana revivalu (9. března 2024) jsem přišel v 21:00, v klubu mohlo být asi 50 lidí, většina míst k sezení zaplněna. Překvapuje mě, že kapela začala zvučit až čtvrt hodiny před avizovaným začátkem koncertu.

Když vidím kapelu, tak mě jako první upoutá červeno-černý pruhovaný svetr, který má na sobě zpěvák, ten neodmyslitelně patřil ke Kurtu Cobainovi, hlavně díky videoklipu k jejich písni Sliver. Dále jeho outfit dokreslují potrhané džíny a tenisky. Frontman má delší vlasy do barvy „špinavé“ blond, což taky trochu připomíná originálního zpěváka. Nicméně frontmanovo střištění Kurta zase připomíná o něco méně. Dle mého názoru Kurta lidé znali spíše oholeného. Zpěvák působí takovým potrhaným, unaveným a zároveň uvolněným dojmem. Na baskytaristovi upoutají jeho husté kudrnaté vlasy (které ale původní basák neměl) a velká baskytara do typu Thunderbird, který originální baskytarista Krist Novoselic také používal. Baskytarista má na sobě tričko s obličejem Kurta Cobaina. Bubeník nějak vzhledově originálního bubeníka nepřipomíná, vzhledem k jeho krátkým vlasům. Má na sobě akorát tričko s přebalem jejich nejslavnější desky Nevermind, kde je

zobrazen nahý chlapeček ponořený ve vodě a před ním je na provázku ponořena dolarová bankovka. Jinak je tedy kapela tříčlenná, jako tomu bylo v originále.

Co se týká složení publika, tak tam je to věkově rozmanité, nicméně bych odhadoval, že většina publika je tady mezi 30 a 50 lety, samozřejmě se zde najdou i mladší ročníky, ale těch je značně méně. Poohlížím se po nějakých tričkách s typický smajlíkem (logem Nirvany) a zahlédl jsem za koncertu snad jen 2... Jako vždy ale převládá oděnění do tmavých kusů oblečení.

Koncert začíná o čtvrt hodiny později (v 21:45), zapnuly se reflektory a kapela začíná písní *Serve the Servants*, to už u podia stála skupinka asi 15 lidí. Druhá píseň *Rape me*, přilákává dalších 10-15 lidí k pódiu a už se lidi začali pohupovat a vlnit do rytmu. Při třetí písni *Come as you are*, která je spíše pomalejší, ale i tak se lidi aktivně pohupují a to včetně kapely, kdy si baskytarista občas povyskočí do vzduchu a frontman zejména při kytarovém sólu předvádí trhavé pohyby, jako to dělal Kurt, dokonce si i kleká oběma nohama na podium.

Čtvrtá píseň *Drain You* přiměla některé lidi dokonce skákat. Je znát, že když se hraje známější píseň a tím spíš, když je rychlejší, tak publikum obživne a přichází na parket, když ale hraje méně známá a pomalejší píseň, tak je reakce publika slabší a dokonce někteří odcházejí na bar atd. To následuje během dalších cca 6 písní, kdy se střídají známější a méně známé písně, tím se mění i „přliv a odliv“ lidí k pódiu a od podia. Při agresivnějších a rychlejších písních lidé vypadají živěji a zdá se mi, že to je ten důvod, proč sem přišli, aby si poslechli pořádný různý grunge a hlavně ty největší hity. Při desáté písni *In Bloom* zaznamenávám živější reakci publika, přichází k pódiu i více lidí, někteří se začínají pohupovat do rytmu, to se mění s jedenáctou písni *Molly's lip*, kdy vepředu lidi začínají dokonce pogovat.

Před patnáctou písni si baskytarista natáčí nadšené publikum a následuje píseň *You know you're right*, kdy pár lidí s refrénem začíná skákat a skanduje rukama vzhůru, frontman nechává lidi ke konci písně zpívat melodii s opakováním slova *pain*. Následuje svižná a tvrdá píseň *Breed*, kdy se lidé neubránili skákání a skandování. Uplynulo dalších pár písní a přichází velmi známá píseň *Heart Shaped Box*, což přiláká více lidí na parket a když se rozhlížím, tak je rozhodně většina lidí ve stoje u podia, než vsedě u stolů. Lidé se pohupují vzhledem k tempu písně, s refrénem reakce publika sílí a dokonce vyřvávají část refrénu: „HEY! WAIT! I got a new complaint...“

V jedenáct hodin večer nastává patnáct minut dlouhá pauza. Co se týká zvuku, tak poměrně dost slyším baskytaru, což se dalo předpokládat, když kytara je zde pouze jedna a i pro samotnou Nirvanu to bylo typické. Kytara je klasicky „zburstřená“ a všelijak zkreslená (závisle na písni), zpěvák se i snaží napodobit hlas Kurta a „tlačí na pilu“ až v refrénech, kdy opravdu Nirvana měla často písně rozdělené tak, že část písně byla klidná a „k výbuchu“ se schylovalo až při refrénu a tam se do toho vždy celá kapela opřela. Stejně pojetí pocítuji i v případě tohoto revivalu, rozhodně nehrají celou píseň se stejnou vervou, ta se projevuje hlavně při refrénech.

Druhá část koncertu začíná ve čtvrt na dvanáct a to písní *Lithium*, kterou plno lidí poznává a opět se vrací k podiu, začínají se opět pohupovat a s refrémem skandují. Baskytarista si rozpouští vlasy a začíná s nimi více házet. Při 23. písni se na podiu objevuje nejdříve jeden a poté dva fanoušci a agresivně házejí hlavami s dlouhými vlasy. O píseň později (*Frances Farmer Will Have Her Revenge On Seattle*) se publikum při refrénech rozpoguje. Následující technické obtíže a delší prostoje publikum posílají k baru atd. Při 26. písni *Pennyroyal tea* fanoušků před podiem ubývá, to se ale dramaticky mění, když zaznívá úvodní riff hitu *Smell like teen Spirit*. Nečekám nic jiného, než že se zaplní parket, lidé budou skákat a zpívat refrén. To se přesně děje a působilo to velmi živě! Nastoleného svižného tempa a poměrné zaplněnosti parketu se koncert drží až do poslední 30. písně: *Territorial Pissings*.

Kapela končí 5 minut před půlnocí, fotí se společně s publikem, odkazuje na koncert v dubnu a o půlnoci následuje rocková diskotéka.

Interpretace

První důležitý poznatek je to, že Nirvana Revival Praha hrála pouze skladby Nirvany. Na to proč tak činí, mi frontman odpověděl takto: „*Důvod je to, že nás to baví, chceme to dělat, děláme to pro radost. Zároveň že je to přiblížení tomu, co ta (originální) kapela chtěla předat těm lidem. U té Nirvany člověk může být víc uvolněnej, užije si takovou energii...*“

Tento revival tak nečiní pouze na úrovni hudby, ale i na úrovni vystupování. Zejména frontman kapely, který bezpochyby napodoboval pohyby a vizáž zesnulého

frontmana Kurta Cobaina. Nelze opomenout ani typy nástrojů, které měl frontman taktéž stejné, jako jeho originální protějšek. Tam se ale ukázalo, že jde spíše o praktický důvod: „*No, ze začátku to nebyl účel, třeba na ty kytary se mi hraje blbě, radši hraju na Ibanez. Měl jsem na ní robotickou ladičku a oni mi říkali, že to vypadá blbě. Ale mně to bylo jedno, ze začátku jsem na to kašlal. Nebylo to cílený se podobat. Jakože hlavní důvod nákupu těch podobnejch kytar, co měl Kurt, bylo to, že mi přestala fungovat ta robotická ladička na Ibanezu. Některý kytary mám kopie, nějaký na zakázku.*“ Zbytek kapely už vizáží originální kapelu nepřipomínal, kdy zřejmě ostatní členové neměli potřebu se nějakým způsobem stylizovat do originálních členů kapely Nirvana, viz frontmanovo vyjádření: „*Pak nám lidi třeba říkaj: „Co ten bubeník, ať trochu hodí těma ramenama. On u toho vypadá, jako když točí párky“.* Nebo aby tu hajtku⁸ měl vejš jako Grohl⁹. Pak mu říkám, že mu skočím do bicích, to nechce. Taky jsme se domlouvali na tom, že bude nosit paruku, taky se mu to nelíbilo. Že se to nehodí a vznikly tam jakože rozpory, tak jsme to nechali bejt.“ Je evidentní, že jsou v některých případech upřednostněny ty současné potřeby někoho ze členů a nejde jen o přesnou nápodobu minulosti.

Nicméně zvukem a počtem členů kapely originální kapelu opět připomínali. To potvrzují i frontmanova slova: „*Ze začátku nám nešlo moc o nějakou podobu, ale spíš nám právě šlo o ten zvuk. Stejný ladění, chtěli jsme, aby to znělo věrně. Třeba náš druhej basista, tak ten se v tom babrá a chce, aby to znělo jako z nahrávky. Já to zase chci hrát víc živě. Třeba ale jako nesnáším, když si někdo upravuje ty sóla, na těch já dřu, to mě baví.*“ Zpěvák zpíval v originální tónině a hlasově se snažil o podobnou barvu hlasu, jakou měl Kurt Cobain a v tu chvíli vlastně bylo úplně jedno, že byl třeba nějaký tón falešný. Tohle také ke kapele Nirvana patřilo. Tento revival se nesnažil skrývat nedokonalosti a tím ukázal i svoji autentičnost.

Frontman také prozradil jakými jinými způsoby (které nebyly hned na první pohled zjevné nebo se neobjevily zrovna při tomto koncertu) kapela napodobuje originál: „*Taky jsme někdy rozmlátili kytaru, pak jsme ji zase slepili a takhle pořád dokola. Někdy mi nějaká holka na koncertě řekla: „Tak tu kytaru nerozbíjej.“ a já jsem jí místo toho dal pusu... Pak když jsou ty větší koncerty, tak se to třeba udělá, ty lidi to baví. Našeho bubeníka to teda štve, se bojí o ty svoje bicí. Pak mám zase třeba koncák¹⁰ od Crest, kterej*

⁸ Oficiální název je hi-hat - dva na sebe dané činely, na které se obvykle drží rytmus

⁹ Bubeník Nirvany

¹⁰ Koncový zesilovač

Kurt používal na turné, sháněl jsem ho třeba 20 let. Taky třeba nesnáším to „čecháčství“, takový ty kecý: „A pojďte ted' všichni, zvedněte ruce!“ To Nirvana nedělala, ono to sice funguje, ale nechci to tam říkat na úkor toho revivalu.“

Kapela taktéž prakticky nekomunikovala s publikem a soustředila se hlavně na dlouhý set písní, i přesto na ně publikum reagovalo velmi živě. Publikum skákalo a skandovalo, hlavně při tvrdších a svižnějších písních, které byly zároveň těmi nejznámějšími hity kapely Nirvana. Během několika písní kapela také nechala zpívat fanoušky refrén. Dokonce došlo i k tomu, že se ke kapele v jeden moment na podiu přidali dva fanoušci a házeli tam hlavami. Stran kapely nedošlo k žádnému pohoršení, zkrátka jakoby se nic nedělo, což se originální kapele také podobá. Ta nechávala fanoušky i například skákat z podia do davu. K závěru koncertu docházelo i k tzv. *pogu*¹¹, které je typické pro punkově laděné koncerty. Závěrem lze říci, že kapela působila vcelku autenticky, ale i tak se tam projevil náznaky selekce historie a upřednostnění osobních potřeb a zájmů. Rozhodně se nejednalo o „zrcadlovou“ rekonstrukci minulosti. Nicméně tento Nirvana revival svým konáním zachovává odkaz a hlavně hudbu originální kapely při životě. Činí tak hlavně na úrovni hudební a z části i vizuální.

3.4.2 Koncert kapely AC/DC Tribute

Na koncert (20. března 2024) pardubického revivalu AC/DC v klubu Vagon přicházím ve 20:20 a už jsou přední stoly zaplněny a je zde přes dvacet návštěvníků většinou středního věku, oblečení je klasicky laděné do tmavých barev, s přicházejícími lidmi dokonce vidím víc a víc kusů oblečení s potiskem AC/DC.

O půlhodiny později je v klubu již 50-60 lidí a s další půlhodinou o dalších dvacet víc. Udivuje mě, že jsem nezastihl žádnou zvukovou zkoušku nebo někoho z kapely na podiu, tím jsem se dovtípil, že to vše už proběhlo a kapela chce mít entrée jako originální kapely, kdy je fanoušci před koncertem vůbec nevidí a vidí je až při avizovaném začátku koncertu. Nebo je také možné, že měli zkoušku už dříve, ale většinou kapely zvučí právě kolem osmé hodiny večerní, proto jsem poměrně překvapen. Je jasné, že je asi někdo v sále musel vidět, do klubu lze přijít již v 19:00, takže je možné, že je někdo zvučet určitě viděl.

¹¹ Styl tance, kdy do sebe lidé v publiku navzájem vráží

Kapela začíná přesně v půl desáté a to reprodukováným intrem v podobě zvuků blesků. Klub je poměrně nabitý a lidé už od začátku postávají před podiem a se zazněním první písně *Rock or Bust* se i část osazenstva kolem stolů začíná přesouvat na parket.

Jsem ohromen, když vidím stejné typy nástrojů, které používali bratři Youngové z originální kapely a to kytaru typu SG a žlutou kytaru značky Gretsch, model Jet Firebird. Zpěvák má na sobě typickou čapku, kterou nosí zpěvák Brian Johnson a také mě překvapuje jeho tričko, které měl Brian na natáčení klipu k písni *Back in Black*. Všichni členové kapely mají delší vlasy, což opět odpovídá originálu. Co se týká oblečení, tak krom již zmiňovaného zpěváka má převlek i sólový kytarista, který na sobě má typickou školní uniformu s kravatou. Zbytek kapely má tmavá trička a džíny. Nutno podotknout, že i početně je kapela kopií originálu.

Co se týká choreografie, která je rozhodně pro AC/DC také typická, tak tam se kapela opět drží originálu, kdy se po většinu koncertu v popředí podia drží spíše jen zpěvák a sólový kytarista. Ten předvádí typické pohyby Anguse Younga, např. zdvihá jednu ruku vzhůru a v druhé drží kytaru, zatímco pobíhá po podiu házejíc hlavou, nemluvě o jeho nápodobě tzv. kachní chůze (duckwalk). Baskytarista a doprovodný kytarista se jako v originále drží vzadu u bicích, každý z jedné strany a dopředu k mikrofonům popocházejí, až když je čas zpívat refrén. Mimo jiné se zpěvák se poměrně snaží napodobit barvu hlasu Briana Johnsona, nazval bych to jako na sílu tlačení chraplák.

Druhou písní je *Dog eat Dog*, následovala *If you wanna blood*, kdy se na podiu dokonce objevuje fanoušek celý oděný do oblečení s motivy AC/DC a začíná se vedle členů kapely na hudbu pohupovat. Následuje již zmíněná hitovka *Back in Black*, parket je prakticky zaplněný a fanoušci po každé a při každé písni tleskají a skandují rukama vzhůru. Atmosféra koncertu při začátku je velmi živá. Při zaznění úvodního riffu písně *Thunderstruck* dochází na spontánní tleskání publika do rytmu zmíněného riffu. Při písni číslo šest se menší část lidí odsouvá k baru. Další písní je *Demon Fire* z nejnovějšího alba AC/DC z roku 2020. Což mi ukazuje, že se kapela nedrží jen osvědčených starých hitů, ale že jde s dobou a přizpůsobuje repertoár i současné době (vzhledem k tomu, že originální AC/DC stále hrají).

Následující dvě písně nepoznávám, ale dějí se zajímavé věci. Při první z těchto písní kytarista sóluje na kytaru a záměrně čeká na reakci publika a tak na střídačku vícekrát. Sólo a pak reakce fanoušků, ta je samozřejmě značná a hlasitá. Při druhé, mně neznámé

písní dochází na její přerušení, kdy v mezičase se sólový kytarista začíná pomalu vysvlékat za hudebního doprovodu jeho spolu-hudebníků (tato část opravdu trvala pár minut, s každým odhozeným kusem oblečení je kytarista oceněn hukotem fanoušků), až mu zbývá jen spodní prádlo, které následně svojí zadní částí těla představil publiku, a píseň pak pokračuje dál. Opět se rozhlížím a opravdu je publikum roztažené po celém parketu, dokonce lidé stojí i na vyvýšených místech u zvukaře, kde už jsou umístěné stoly, aby viděli na podium. Poslední písní před pauzou je pomalá bluesová píseň *The Jack*, kdy na popud zpěváka publikum skanduje část refrénu: „She’s got the Jack!“.

Ve 22:27 začíná skoro půlhodinová pauza. Připadá mi, že se kapela opravdu snaží o naprostou podobu s originálními AC/DC, typicky hutný a ostrý zvuk sólové kytary, ve výškách posazený chraplák zpěváka a choreografie celé kapely s hromadně zpívanými refrény mi evokuje, jak kdyby opravdu praví AC/DC zabloudili do klubu Vagon. Atmosféra vystoupení je velmi živá a nakažlivá, o tom podle mě svědčí i velmi kladné a živé reakce publika.

Koncert opět začíná pět minut před jedenáctou hodinou a to písní *Hells Bells*, lidé se přesouvají od baru zpět na parket, následující písně *Shoot to Thrill* a *Rock and Roll Train* publikum značně rozproudí, následují 4 písně, které nerozpoznávám, nicméně na konci tohoto okna, při sedmnácté písni přichází bouřlivý potlesk a celkově veliká odezva od publika. Písní číslo osmnáct je *Hard as a Rock*, kdy během písně lidé skandovali. Následuje dalších 6 písní a mezi nimi hity jako *You Shook Me all Night long*, *TNT* nebo notoricky známá rocková pecka *Highway to Hell*, zde už snad není ani o čem mluvit...Tyto písně jsou jednoznačně signálními písněmi (Vopička 2015: 47-48) a lidé jsou z těchto písní nadšení, zpívají refrény, tleskají, skáčou a parket je prakticky plný. Atmosféra je v tento časový úsek nepopsatelná.

Z koncertu odcházím 3 minuty před půlnocí, kvůli odjezdu posledním vlakem domů. Dle mého odhadu budou následovat ještě asi 2 písně. Kapela na mě působila poměrně přirozeně a myslím si, že se snažili opravdu o tu poctivou show z dílny AC/DC, možná občas zpěvák tlačil moc na pilu, ale to se dá pochopit, když má někdo zazpívat Briana Johnsona. Celkově to bylo velmi příjemné a živé vystoupení, které jsem ani nečekal. Podle reakcí publika to oslovilo nejen mě.

Interpretace

Pardubická tribute kapela se při svém koncertě opět soustředila výhradně na repertoár kapely AC/DC. Tribute po všech stránkách připomínal originální kapelu, zpěvák vypadal jako kopie Briana Johnsona, sólový kytarista byl také věrná kopie svého australského protějšku. Zbytek kapely už tolik podobný nebyl (vzhledově). Za to používali stejné nástroje a i počtem členů se rovnali originálu. Zvuk byl stejně řízný a zpěvák se hlasově velmi snažil o nápodobu originálu. Sólový kytarista dokonce dělal stejné pohyby a choreografie jako Angus Young, jeho protějšek. Vlastně i celá kapela se pohybovala po podiu stejným stylem, jako tomu je u AC/DC. Hlavně přesun členů kapely k mikrofonům při refrénech. Nápodoba mi zde připadala velmi precizní a to mi potvrdil i kapelník a baskytarista kapely: *„Máme je (AC/DC) fakt pod kůží, známe je do detailu, jezdíme třeba na jejich koncerty a cestou tam si pouštíme AC/DC, cestou zpátky si pouštíme AC/DC, vychytáváme si třeba koncerty a říkáme, hele on tam měl tuhle kytaru a tak. Já si třeba nedokážu představit, že bych hrál na jinou basu, než měl Cliff. Prostě, nesedělo by to, nedokážu si to představit. Nemohl bych dělat revival jiné kapely, protože tu neznám tak do detailu. Děláme i ty typický pohyby a snažíme se to hrát, jako to oni hrajou živě při koncertech, ne jako z nahrávek.“*

Co se týká hudební přesnosti a hudební nápodoby, tak tam bych také nedokázal postihnout nějaké odlišnosti. Na otázku, jestli si hudbu někdy přizpůsobují, mi baskytarista odpověděl takto: *„Navzájem se tak jako hlídáme. Když člověk hraje tu samou písničku třeba 5 let, tak má tendenci spadat k nějaký formě hraní tý písničky a tak si někdy ty koncerty naše nahrajeme, posloucháme je a řeknem si, že ten to má hrát třeba takhle a takhle. Snažíme se to furt držet na té úrovni, jak by to mělo být. Pak když se učíme nějakou novou písničku, tak si vytipujeme několik verzí, jak to hráli na koncertech a vybereme si, kterou budeme hrát.“*

Krom viditelných podobností mi baskytarista sdělil ještě další podobnosti, které praktikují a které jsem já nemohl na koncertu ve Vagonu postihnout: *„Nechali jsme si přes paní rekvizitářku v ČT vyrobit repliku zvonu, kterej používaj AC/DC na koncertech. Pak jsme si vyrobili děla nebo Marshallský hradby¹². „My prostě neděláme to, co nedělají AC, oni nemají ohně, tak my je taky nepoužíváme nebo jiné AC/DC revivaly dělají trochu svoji*

¹² Na sobě navrstvené zesilovače značky Marshall v pozadí

show, my ne. Ono je to třeba pro ty lidi atraktivní, ale tohle AC/DC nedělaj. Když AC/DC přijedou do jakékoliv země, tak Angus ukáže trenky a na nich vlajku té země, my jelikož koncertujeme hlavně po Česku, tak tam máme názvy měst nebo míst, kde se hraje.“

Nyní o lidech, kteří koncert navštívili. Ti už od začátku značně reagovali na hudbu tributu. Během prvních pár písní zaplnili prostor před podiem. V průběhu koncertu si dokonce jeden fanoušek oblečený do oblečení se znaky AC/DC vlezl za kapelou na podium a s nimi se na podiu pohupoval do rytmu. Lidé tleskali na konci každé písně a to bouřlivěji, pokud to byl nějaký hit. Samozřejmě se koncert neobešel bez fanouškovského zpěvu refrénů během různých písní. Zajímavá byla i část, kdy se sólový kytarista vydal mezi publikum a na jednom ze stolů sóloval a střídavě čekal na burcování publika. Tato situace výborně ilustruje hudební svět, kdy burcování publika „nutilo“ kytaristu sólovat dál.

Na závěr, proč se vlastně kapela stala revivalem mi bylo odpovězeno, tako: *„Vzniklo to náhodou, brali jsme do kapely jednoho kytaristu, on se naučil naše songy a pak jednou nějak sóloval a my mu říkáme, ty hraješ jak Angus Young z AC/DC. On že je miluje a my na to: „Že my taky“. Tak jsme se dohodli, že si je někdy zahrajem. Zahráli jsme a bylo to pro nás jen jednorázovka, pak jsme se zase chtěli věnovat svojí hudbě. Jenže on to někdo nahrál a dal na Youtube a pak nám začali lidi volat. Pak na podzim jsme si dali 3-4 koncerty s hudbou AC/DC a pak se to začalo nabalovat a došlo to až sem. Ta vlastní tvorba je samozřejmě výborná, ale ty převzatý věci mají něco do sebe. Ale jak přišel ten zmíněnej kytarista, tak nás to tak chytlo, ta hudba AC/DC, že už jsme u toho zůstali. Hrozně nás to baví! Už nebyl důvod se vracet k původní kapele.“* Tento tribute svým věrným napodobováním jak hudebním, tak vizuálním a vlastně i celkovou show udržuje tradici AC/DC v chodu. Vzhledem k současné podobě AC/DC (stále koncertují), respektive jejímu složení, tribute kapela odkazuje spíše na starší podobu AC/DC, takže se opět jedná o selekci historie, ale se značnou snahou „zrcadlit“ minulost co nejvěrněji.

3.4.3 Koncert kapely Ozzy Osbourne a Black Sabbath revival

Do klubu přicházím (19. dubna 2024) velmi brzy, asi 3 hodiny před koncertem, nikdo tady pochopitelně není, ani kapela ne... Ta přichází až něco kolem osmé hodiny

večer. Kapela se pouští do zvučení až pět minut po deváté, v tu chvíli je v klubu asi 35 lidí... Na můj vkus se s tím kapela vůbec „nemaže“ velmi rychlé nazvučení kytar, bicích a co se týká zpěvu, tak do mikrofonu zpěvák snad jen jednou „houknul“ a to je vše. Hrají společně jednu píseň, aby se zjistilo, jak to ladí dohromady a je hotovo. Ani ne za 6 minut je nazvučeno, což mě velmi zaujalo, načež usuzuji, že ve Vagonu hrají asi často a tohle už je pro ně rutina. Což se později při mém pohledu na jejich webové stránky potvrdilo.

Kapela začíná 2 minuty po půl desáté a to reprodukováným intrem v podobě jedné velmi dramatické skladby, která je notoricky známá z filmů (*O Fortuna*). To už je v klubu dvojnásobný počet lidí, co před půl hodinou.

Když spatřuji čtyřčlennou kapelu již v převlečení, tak z kapely krom zpěváka nikdo nepřipomíná někoho ze členů Black Sabbath. Jedině frontman má pro Ozzyho Osbournea typické brýle (lenonky), kříž na řetízku pověšený kolem krku a je nalíčený černými stíny. Zároveň jeho dlouhé zvlněné vlasy Ozzyho připomínají také. Ještě tedy nutno zmínit, že onen kříž na řetízku kolem krku má i kytarista, ten nosí originální kytarista Tony Iommi také. Na co jsem pak následně přišel až doma, bylo to, že basák měl nápadně podobnou baskytaru, kterou používá i originální baskytarista Geezer Butler. Jinak jsou všichni oděni do černých barev, bez nějakých zjevných motivů na svršcích.

Hned při první písni stojí u podia 8 lidí. Při další písni s názvem *I Don't Know* se již lidé dostávají do pohybu a začínají se pohupovat. Se znějícími písněmi pozoruji, že se zpěvák snaží o nápodobu hlasu originálního zpěváka a za mě poměrně úspěšně, je to takový typický Ozzyho „ubečený“ hlas, zároveň frontman napodobuje Ozzyho pohyby. Zpomalená chůze po podiu, mírně shrbený, svěšené ruce a afektivní tleskání do rytmu. Hudba na můj vkus hraje až dost nahlas, v porovnání s jinými koncerty, na kterých jsem ve Vagonu byl. Při čtvrté písni *N.I.B.* pozoruji zvýšenou reakci publika, přičítám to poměrně známému kytarovému riffu, který právě zaznívá. Při následující písni *Dreamer*, která začíná klavírem (puštěným z nahrávky) a je písni klidnou, tak se utváří taneční páry a tančí se. Opět se ukazují signální písně (Vopička 2015).

Následná svižná a tvrdá píseň *Miracle Man* mě nutí se zaměřit na bubeníka, který má velká sluchátka přes hlavu. Nejspíše aby lépe slyšel, co hrají ostatní spoluhráči. V tu chvíli uvažuji nad tím, jak moc mu na tom asi musí záležet. Jestli to dělá proto, aby správně dokázal držet rytmus nebo jestli si jen těmi sluchátky chrání sluch a tím by se zároveň potvrdila moje teze, že opravdu hrají velmi nahlas. Bubeník vypadá velmi soustředěně,

skoro jako kdyby tam nebyl nikdo jiný než on a snažil se to vše zahrát perfektně. Už pět minut po desáté hodině večerní se koná první pauza. Kapela odehrála 6 písní. Přijde mi, že na kapelu reaguje tak cca 10 lidí co stojí u podia a zhruba stejný počet lidí od stolů. Klub je poměrně plný, ale přijde mi, že někteří lidé sem jen prostě přišli posedět, aniž by přišli sledovat koncert.

Deset minut před půl jedenáctou kapela začíná opět hrát. Co se rozhlížím, tak celkově přibýlo v klubu lidí. S následující písní *Bark at the Moon*, je již značné množství lidí u podia a i jejich aktivita se v porovnání s první částí koncertu zvýšila. Následuje poměrně dlouhá píseň *No More Tears*, kapela absenci klavíru (který v písni zaznívá) opět vyplňuje hudbou puštěnou z nahrávky. Když jsem netrpělivě vyčkával na kytarové sólo, které znám v této písni poslechem nazpaměť, tak mě kytarista nezklamal, ale ani nepotěšil, protože sólo si upravil, aby mu to více sedlo. Následuje píseň *Mr. Crowley* a poté *Sabbath Bloody Sabbath*, kdy kapela před koncem písně dělá improvizaci vložku, při které baskytarista a kytarista prokážou své hudební schopnosti, dochází i na jakousi show v podobě synchronních pohybů zpěváka a kytaristy v podobě různých přesunů po podiu. Při další písni zpěvák zpívá pouze za doprovodu baskytaristy a opět z nahrávky puštěné hudby. Píseň je poměrně pomalá, což přilákává na parket poměrně dost tanečních párů. Následuje již druhá pauza a to ve 23:00.

Po patnácti minutách kapela opět nastupuje a chystá se dohrát třetí část koncertu a to hned velmi známou písní od Black Sabbath, *Paranoid*. Následuje další hit, nyní z dílny Ozzyho Osbourny, s notoricky známým kytarovým riffem, *Crazy Train*. Publikum reaguje velmi aktivně, skáče, skanduje a zpívá poměrně nahlas. Kytarista si opět při obtížném sólu v této písni trochu ulehčuje pomocí své upravené verze. Při předposlední písni s názvem *War Pigs*, je již většina lidí u podia, napočítávám snad jen 20 sedících, ostatní si užívají hudbu přímo na parketě. Tento stav přetrvává až do poslední písně.

Koncert končí chvíli před půlnocí a to už klub praská ve švech a lidé přicházejí na obvyklou rockovou diskotéku.

Zvuku kapely dominovala rozhodně kytara, která (dle mého) velmi připomínala zvuk, který opravdu má i originální kytarista Tony Iommi, vzhledem k absenci druhého kytaristy byla značně slyšet i baskytara a to dohromady dávalo takový mohutný tvrdý zvuk, který si myslím, že je pro kapelu Black Sabbath typický. Nicméně kapela hrála písně i ze sólové tvorby samotného Ozzyho, u kterého se vystříдалo mnoho talentovaných

kytaristů, kteří měli samozřejmě svůj originální sound a celkově Ozzyho písně mají jiné aranžmá než tvorba Black Sabbath. Při těch písních prostě jen následovali zvuk kapely Black Sabbath a ten přenesli na písně od samotného Ozzyho, což je poměrně logické. Koncert měl pozvolnější „rozjezd“, ale směrem dál se koncert více a více „rozjížděl“, což se projevilo i zvyšujícím se zájmem publika, které následně ocenilo každou skladbu hlučným potleskem a skandováním. Kapela nic nepřeháněla a působila přirozeně, zkrátka odehrála hity Ozzyho a Black Sabbath kariéry. Některé věci si trochu upravili, aby se jim to hrálo lépe, ale publiku nabídli kvalitní hudební reprodukci.

Interpretace

Revival kapel Black Sabbath a Ozzyho Osbourne opět hrál výhradně repertoár originálních hudebníků, jejich sound byl taktéž nápadně podobný originálu, byl to hutný a tvrdý sound, který byl pro Black Sabbath typický. Proč se soustředí na tvorbu Ozzy a Sabbathů? Na to mi kytarista kapely odpověděl takto: *„Dřív tolik kapel nebylo, to byli takoví ti Led Zeppelin, Deep Purple, Uriah Heep a právě Black Sabbath, ty jejich temný figury, bylo to mystický. Dobře se to hrálo a bylo to takový jako tvrdý a záhadný a na to pak navázal i ten Ozzy Osbourne. Mají tam taky hodně kytarových sol, což já mám rád a vlastně s tím nápadem jsem přišel taky já, že budeme hrát Sabbathy a Ozzyho. Bylo to taky jednodušší než třeba Deep Purple, mít tam i varhany nebo jako AC/DC dvě kytary.“* Z toho vyplývá, že opět se zde jedná o výběr na základě nějaké vlastní potřeby a estetiky.

Vizáží se snažil o nápodobu evidentně opět jen frontman, který vizáží (brýle, stíny, kříž kolem krku, mírně zvlněné vlasy) i hlasem Ozzyho opravdu připomínal. Nejen vizáž však připomínala Ozzyho, byly to i jeho typické přikrčené pohyby po podiu a taktéž jeho způsob tleskání do rytmu při písni. Kytarista neměl typickou kytaru typu SG, jakou používal Tony Iommi. Naopak baskytarista měl nápadně podobný typ nástroje, jako originální baskytarista Geezer Butler. Podoba z hlediska vizáže a nástrojů byla okomentována takto: *„Je to možný no, že má stejnou basu. Jinak ten kříž má každéj druhej. My to bereme tak, že máme rádi jejich hudbu, tu hrajeme, ale nejsme oni. Nejsme oni, abychom nosili stejný vlasy nebo něco. Jen ten zpěvák, tak ten měl ty typický pohyby, že dělal žabáky nebo něco. Ten zpěvák musí mít ten hlas a já mám radost, že náš zpěvák je*

považován za dost věrného imitátora a je taky showman. Vymejšlí si svoje věci a kopíruje jen něco.“

Kapela hrála i skladby, ke kterým část hudebního podkladu pouštěla z nahrávek. Jednalo se hlavně o tvorbu právě ze sólové dráhy Ozzyho Osbourne, kde občas v písniích zazníval klavír. Kapela tak opět viditelně přizpůsobovala revival svým potřebám a „nezrcadlila“ minulost přesně. Toto se ukázalo i při úpravách kytarových sóla, kdy si revivalový kytarista sóla zjednodušil a nehrál je přesně podle originálu, viz komentář: *„Já nekopíruju přesně sóla, protože zaprvé po Wyldeovi¹³ by to člověk někdy ani nezahrál, ale hlavně by mě to ani nebavilo. Jsou tam nějaký styčný body, který se hrajou, pak jsou tam sóla, který jsou improvizace a tím si vlastně užijeme tu kytaru a že se prostě rozjedeme podle sebe. Nějak se nechceme podobat vzhledově Sabbathům nebo Ozzymu, hrajeme hlavně tu jejich muziku. Jen ten náš zpěvák je takovej. Revival kapely většinou mívaj alespoň toho sólistu, kterej se podobá originálu a lidi to víc baví. Ani nějaký zvukový efekty nepoužíváme, jako originální kapela. Ono to dost dobře ani nejde, když jsme revival Sabbathů a Ozzyho, kterej měl plno různých kytaristů, který měli svoje vlastní sestavy efektů a já nevím čeho všeho... I ten Iommi to různě střídal, ty efekty, až na to SGéčko (kytaru).“* Nicméně svým hraním hudby Ozzyho a Black Sabbath udržuje revival kapela opět tradici jejich hudby v kontinuitě.

Pokud bych měl mluvit o publiku, tak to reagovalo hlavně na ty největší hity, kterými byly právě i „ploužáky“ na které se tvořily taneční páry. První dvě třetiny koncertu byly takové nesmělé, stran publika. Až se třetí třetinou se publikum rozpohybovalo pořádně a značně zaplnilo prostor před podiem, přičítám to nejen zaznění těch největších hitů Sabbathů a Ozzyho, ale také blížící se rockové diskotéce, na kterou chodívá hodně lidí. Kapela i tak po každé písni sklidila ovace úměrné počtu lidí před podiem. Frontman občas roztleskával publikum a snažil se je rozproudit svými kopírovanými pohyby, jakými je znám Ozzy Osbourne.

3.4.4 Koncert kapely GUNS N' ROSES Tribute Slovakia

¹³ Hlavní kytarista Ozzyho Osbourne

Na koncert GUNS N' ROSES Tribute Slovakia (10. května), přicházím v půl deváté večer, v tu chvíli je klub poloprázdný, jsou obsazené asi 3 stoly, v součtu tak cca 18 lidí. Jak se ale blíží devátá hodina, tak už klub začíná být minimálně z půlky zaplněný.

Zaujala mě opět jedna věc, a to, že už je nazvučeno a po kapele nikde vidu ani slechu. Kapela dvě minuty po půl desáté spouští hudební intro, po použití aplikace Shazam mi bylo odhaleno, že se jedná o píseň *The Equalizer* od skladatele Harry Gregson-Williamse, kdy tato skladba zazněla ve stejnojmenném filmu *Equalizer*.

Členové kapely nastupují jeden po druhém na podium a frontman kapely samozřejmě jako poslední. Když kapelu prvně vidím celou, tak oproti originální sestavě, kde bylo jen pět členů, tak zde v této revival podobě mi jeden člen přebývá. Sólový kytarista, který má připomínat Slashe, tak ho i docela připomínal. V ruce drží kytaru typu Les Paul, na hlavě má veliký klobouk a pod ním černé kudrnaté vlasy (které byly součástí klobouku, určitě nebyly jeho), které mu zakrývají obličej, a pod tím vším má na sobě ještě černé brýle. Co se týká jiného oblečení, tak to je poměrně prosté, tričko bez potisku a džíny. Doprovodný kytarista vypadá velmi podobně jako Izzy Stradlin, originální kytarista, který již dlouho v kapele neúčinkuje. Má na sobě džíny, bílou košili s dlouhými rukávy a přes košili má černou vestu, kterou by si člověk vzal spíš pod sako. Na hlavě má něco mezi baretem a čepicí s kšiltlem, něco podobného, jako nosí zpěvák AC/DC, Brian Johnson. Tento kytarista má také dlouhé vlasy (nevím, jestli se jedná o paruku) a také má černé brýle. Baskytarista, tak ten má svůj styl, sice má stejně dlouhé vlasy jako originální baskytarista, ale vlasy má hnědé a nikoliv blond jako originál, ani nějaký podobný styl nebo dokonce kus oblečení na sobě nemá. Má jen černé tričko, džíny a šátek kolem hlavy. Dokonce ani baskytaru nemá typově stejnou, má baskytaru typu jazz bass a nikoliv typ precision, který Duff McKagan používal a dokonce vznikly i jeho custom¹⁴ modely těchto baskytar. Bubeník není nijak zvlášť podobný někomu z původních bubeníků Guns N' Roses. Možná tak Mattu Sorumovi, když se ostříhal a nosil na hlavě šátek, tak tedy i tento bubeník tak vypadá. Nyní už k frontmanovi, tam je vidět opravdu veliká snaha o nápodobu. Hudebník má kratšasy, možná dokonce jen trenýrky, kolem kterých má v pase uvázanou červenou kostkovanou košili, bílé tričko s Ježíšem, červený šátek obmotaný kolem hlavy přes vlasy a má černé brýle, pilotky. Tohle je podle mě přesná nápodoba Axlova stylu, nemluvě o tom, že přesně tento set oblečení měl na koncertě k poctě Freddie Mercuryho v roce 1992. Dokonce i

¹⁴ Vyrobeny podle specifikací daného hudebníka

vlasý má snad zrzavý, stejně jako Axl Rose, tam jsem si nebyl jistý, kvůli světelným podmínkám a je možné, že to opět je jen paruka. Nakonec k tomu „přebývajícím“ členovi, který zastává roli druhého doprovodného kytaristy, v rukách držel kytaru typu Les Paul a trochu mi tam přišel navíc, nejen početně ale i stylem se mi moc do kapely nehodí. Samozřejmě originální kapela měla během své historie různá složení a počty hudebníků v kapele, takže početně to asi takový problém zase nebyl. Vzhledově však kytarista vypadal jako nějaký „lovec“ na hlavě má klobouk podobný tomu, co nosí hlavní hrdina z filmu *Krokodýl Dundee*. Na obličejí má brýle a jeho tvář byla porostlá vousy, to působilo celkově až moc drsně a hlavně mimo styl Guns N' Roses. Má červené kalhoty, nějaké asi batikované tričko a šálu, kterou má jen přehozenou kolem ramen, takže mu visí až ke kapsám u kalhot. Moc nechápu princip třetího kytaristy. Snad jen z toho pohledu, že tak mohou zahrát více „vyhrávek“ a různých tónů, stejně jako v originálních nahrávkách kapely Guns N' Roses. Dalším důvodem může být i fakt, že kapela má sebou klávesy, kdy některé skladby Guns N' Roses v sobě mají klavírový podklad. Klávesy ale na koncertě nemají stálého hudebníka. Hraje na něj jeden z doprovodných kytaristů, ten co připomíná Izzyho Stradlina. V tu chvíli tedy za něj může zaskočit druhý doprovodný kytarista, což bude asi ten hlavní důvod.

Kapela začíná písní *It's So Easy*, hned při této první písni se přes 20 návštěvníků rovnou přesouvá k podiu. Tato písnička je podle mě zvolena účelně pro rozezpívání se. Jelikož originální zpěvák Axl Rose má veliký rozsah a velká část repertoáru kapely je zpívána ve vyšších polohách a zrovna tato úvodní píseň je jedna z těch níže položených.

Následující píseň *Mr. Brownstone* už přilákává cca dalších 10 lidí k podiu, opět se jedná o píseň s nižší polohou. Při písni *You Could Be Mine* jsem si všiml, že většina lidí už neseď u stolů, nýbrž že je rozprostřená po celém parketu, od podia až ke zvukaři. Lidé se na tuto píseň s tvrdým svižným riffem, která se objevila ve filmu *Terminator 2*, začínají pohupovat. Také se jedná o první výše položenou píseň. Zároveň jsem si všiml, že frontman kapely se na podiu pohupuje přesně jako originální zpěvák Axl Rose, jsou to vlnivé pohyby celého těla s posuny nohou do boku. Pro tyto pohyby jsem jednou zaslechl název „snake dance“¹⁵, takže hadí tanec a podle mě ono zpěvákovo vlnění hada připomínat skutečně může.

¹⁵ Hadí tanec

Další píseň *Civil War* začíná pomalu, kdy při tomto tempu lidé pozvedli ruce vzhůru a pohupovali s nimi do stran, tak jak jim předváděl frontman z podia. Při další písni, kterou jsem nerozpoznal, se do zpěvu celé písně pouští doprovodný kytarista, který připomíná Izzyho Stradlina a frontman mu následně zpívá jen vokály. Což mi přijde zajímavé, protože hlavním „řvounem“ kapely v originále byl vždy Axl Rose.

Následná píseň je *Nightrain*, která začíná údery do bicích a kravského zvonce. Nejen při této písni zpívá baskytarista doprovodné vokály. Píseň postupně graduje a s ní i reakce publika, která vrcholí silným potleskem a skandováním na konci písně. Následuje pomalá balada s názvem *Don't Cry*, lidé se začínají pozvolně pohupovat do rytmu a to samé začínají dělat i s rukama vzhůru, opět jak jim ukazuje frontman z podia.

Při další písni, kterou jsem nerozpoznal, se část lidí přesouvá ke stolům a na bar, když se ohlížím, tak většina pohledů od stolů stále míří k podiu. Takže lidé sledují koncert i nadále. S postupem času jsem zjistil, že se jedná o poměrně dlouhou píseň, která trvá skoro deset minut. Následující časové okno má patřit dlouhým a pomalým skladbám. Další taková píseň je *Estranged*, kdy jsou konečně využity klávesy, které stojí na podiu. Tím kdo na ně hraje, je ten hudebník, který nejvíce připomíná originálního doprovodného kytaristu Izzyho Stradlina. Třetí pomalou píseň sice nerozpoznávám, ale rozpoznávám úbytek lidí, kteří opět míří na bar nebo ke stolům. Po doznění písně nastává přestávka a to pět minut po půl jedenácté večer.

Při přestávce uvažuji nad celkovým vyzněním vystoupení (alespoň do té doby). Kapela působí sešnaně, zbytečně se neukazuje, že by třeba někdo z kytaristů přehnaně sóloval nebo něco takového. Hrají to, co originální kapela. Moc toho nenapovídají, vlastně ani častokrát neřeknou, jakou píseň zrovna zahrají. I přes moji skeptičnost vůči třetímu kytaristovi zní kapela výborně. Zvuku vévodí „zapískávaná“ kytara sólového kytaristy, hlavně při známých riffech. Zbylí kytaristé zvuk jen příjemně dokreslují. Naopak basa a bicí jsou podle mě slyšet méně, hlavně tedy basový buben u bubeníka. Naopak ocenit musím to, že písně, kde v originále zaznívá klavír, tak pro tyto případy má kapela připravené klávesy a někoho, kdo na ně hraje. Co se zpěvu týká, tak tam se hlasově frontman velmi snaží podobat Axlovi, snaží se o takový „přidušený“ vysoko položený chraplavý hlas. Což se mu sice často daří, ale mnohdy mi to přijde na úkor čistoty hlasu a poslouchatelnosti zpěvu. Z hlediska zpěvu se mu daří spíše v nižších tóninách. Ale zatím vcelku zdařilá reprodukce repertoáru kapely Guns N' Roses.

Kapela má skoro půlhodinovou přestávku, kdy začínají hrát až v jedenáct hodin večer a opět pokračují v pomalém tempu a to písní *Patience*, která je sice v originále nahrána na akustické nástroje, ale zde revival kapela akustické nástroje nepoužívá. Většina lidí se po konci přestávky opět přesouvá k podiu a na tuto pomalou píseň se začínají pohupovat.

Opět následuje pomalá píseň, z originálu od Boba Dylana, *Knockin' On Heaven's Door*, kterou Guns N' Roses přezpívali a přidali pár kytarových sól a refrén je zpíván ve vyšší poloze. Takže se zde jedná o dvojitý cover. Revival kapela dokonce používá před začátkem této písně intro, které používali i Guns N' Roses a to začátek písně od Alice Coopera s názvem *Only Women Bleed*. Zde se celkově jedná o jednu velikou směsici autorů/hudebníků a to jenom kolem jedné písně. Což mi přijde velmi zajímavé. Kapela několikrát po sobě nechává publikum zazpívat refrén: „Knock-knock-knockin' on Heaven's door“ a ke konci písně kapela zrychluje tempo, začíná na podiu skákat a tuto píseň tak i zakončuje. Poté následuje bouřlivý potlesk publika.

Při následující devět minut dlouhé baladě *November Rain*, která na platformě Youtube získala již přes 2 mld. zhlédnutí, se dostávají do popředí opět klávesy, kterými začíná i originální znění písně. Píseň začíná velmi poklidně, pokračuje tak asi další čtyři minuty, kdy následuje melodické kytarové sólo, opět následuje klidná část, která ale trvá jen necelou minutu a přichází další kytarové sólo, po něm opět klidná část a to vše se zlomilo po více jak minutě, kdy nastává přechod do depresivní, tvrdší a neklidné části písně. Kde hudebníci za doprovodu dokola hraného „vypískávaného“ kytarového riffu zpívají stále dokola, až do konce písně: „Don't ya think that you need someone? Everybody needs somebody. You're not the only one.“ Nutno zmínit, že sólový kytarista zvládá množství sól dosti slušně!

Následující písně jsou již svižnější a to právě velmi známá píseň s názvem *Welcome to the jungle*, kdy originální zpěvák Axl začíná píseň zpívanými větami: „You know where you are? You're in the jungle baby! You're gonna die!“ v tu chvíli začíná kytarový riff a celá kapela se pouští do písně. Stejně tak činí slovenský revival. Píseň je to velmi chytlavá, svižná a tvrdá, na to publikum také reaguje velmi aktivně, skákáním, zpěvem refrénu a konečným hukotem a potleskem.

Po tolika písních z repertoáru originální kapely zaznívá pro mě překvapivá znělka z filmu *Kmotr* s několika vloženými sóly od sólového kytaristy. Moc jsem v tu chvíli

nechápal, jakou spojitost to má s originální kapelou a jestli vůbec. To mě přimělo hledat, jestli tohle někdy kapela na koncertech hrála. Po chvíli hledání jsem zjistil, že tuto znělku skutečně kapela hrála na koncertech. Takže o to víc jsem byl překvapen, do jakých detailů až slovenský revival zašel.

Další notoricky známá píseň, *Sweet Child O' Mine*, která je známá hlavně díky svému chytlavému kytarovému riffu, se projevila opět jako signální (Vopička 2015), kdy mnoho lidí tuto píseň poznává a hned se začíná pohupovat svižně do rytmu, stejně tak přichází více lidí od stolů. Opět mě překvapuje, jak kytarista zvládá kytarové sólo v této písni. Zároveň je opět zapojeno publikum, kdy je při zpěvu refrénu na publikum otočen zpěvákův mikrofon. Stejná situace se projevuje v klidnější části této písně, kdy publikum několikrát zpívá: „Where do we go? Oh, where do we go now? Oh, where do we go?“

Následuje píseň *Live and Let Die*, která je v průběhu střídavě svižná a klidnější, dokonce v písni zaznívá i reggae část, tak jak je tomu v originále. Poté kapela zahrála píseň, kterou jsem nebyl schopen rozeznat. Nicméně poslední píseň s názvem *Paradise City* je jasná už od začátku. Ta začíná držením rytmu bicemi, kdy do toho opět hraje sólový kytarista svůj „vypískávaný“ ve vysoké tónině položený riff, zbytek kapely čeká na svůj čas. Až když ten čas nastává, tak se do toho opírá celá kapela a začíná hrát tvrdý kytarový riff, při kterém celá kapela skáče do vzduchu a stejně tak i část publika. Závěr písně je takový, že se drží stále stejný kytarový riff, jen se zvyšuje tempo a do toho sólový kytarista sóloje. V tomto duchu píseň končí a stejně tak i koncert. Kapela sklízí bouřlivý potlesk a pět minut po dvanácté hodině večerní je konec. Následuje tradiční rocková diskotéka.

Koncert měl velmi živou atmosféru, až na tu část koncertu, kde se za sebou hrálo 5 pomalých písní, což trochu „uspalo“ atmosféru. Kapela opravdu zahrála ty hlavní hity kapely a bylo na nich vidět, že se opravdu snaží o velmi detailní nápodoby různých aspektů, které byly a jsou typické pro kapelu Guns N' Roses .

Interpretace

Kapela opět, jako ostatní zmiňované revival kapely, hrála pouze repertoár originální skupiny. Sólový kytarista mi sdělil, proč se soustředí zrovna na Guns N' Roses: „*My jsme na tom vyrůstali. Když jsem byl na střední, tak Guns frčeli, mě to chytilo a už jsem to*

nepustil. Já jsem tu kapelu založil s bubeníkem a postupně se přidávali ostatní a v téhle sestavě hrajeme 15 let. Původně jsme hledali do kapely fanoušky Guns N' Roses, byli tam i takoví, kteří s námi hráli z jiných důvodů, ale ty postupně poodpadávali. Chceme přinášet tu hudbu, tak jak se hrávala v těch osmdesátkách, devadesátkách.“

V případě tohoto revivalu se snažili o vizuální nápodobu v podstatě všichni členové kapely. Nicméně nejvíce znatelné to bylo na dvou hlavních postavách revival kapely a to na sólovém kytaristovi a na zpěvákovi. Ti měli představovat Slashe (kytaristu) a Axla Rose (zpěváka). Nápodoba byla velmi autentická a do detailů provedená. To mi kytarista zdůvodnil takto: *„Chtěli jsme přinášet tu nostalgii, tu atmosféru, proto nosíme i paruky. Vizuál už zaspal, ale vyvíjíme se pořád hudebně. Vizuál jsme zavedli před 15 lety, to jsem začal jako první s parukou a kloboukem a mělo to efekt, působilo to na lidi. Pak se přidali další členové. No, a kdybychom to chtěli udělat moderněji, jakože neoblikat se jako kopie a jen mít normální rockovou image, tak nevím jak by to dopadlo... Chce to vyzkoušet. Když se ale člověk převleče do paruky, tak je to skoro až alter ego a pak zase po koncertu zpět do civilu a pak jít třeba mezi lidi a poslouchat, jaký byl koncert a nikdo neví, že jsi to ty, ten Slash.“*

Za precizní nápodobu se rozhodně dá označit i celkový zvuk kapely, který byl velmi podobný originálu. To kytarista potvrdil: *„Když jsme měli vlastního zvukaře, tak jsme i po něm chtěli, aby nás zvučil tak, jak to bylo v těch osmdesátkách, devadesátkách. V dnešní době je to hlavně bicí a basa, zpěv a pak ta omáčka. My chtěli, aby to bylo namixované jako dřív (ten zvuk), kytary a zpěv vepředu, bicí vzadu a klávesy někde mezi. Pak mám já stejné efekty a zesilovače, jako Slash. Mám jeho hru nastudovanou, které jsou jeho nosné melodie, které nechceš měnit a pak to co on sám si dovolí upravit během koncertů a tam si taky zaimprovizuju, ale v jeho stylu. Nebo používáme takové nástroje a vytváříme zvuk tak, jak se to dělalo v dobách Guns, nepoužíváme efekty, které ten zvuk napodobí, ale přímo tu techniku, která dřív takový zvuk přímo produkovala, třeba lampové zesilovače. Náš zpěvák nemá vokalizéry, takže když mu něco nevyjde, tak je to slyšet a tak se to dřív hrálo a mi to chceme přenést dál.“* Taktéž zpěvák projevoval značnou nápodobu barvy hlasu originálního zpěváka Axla Rose.

Je zřejmé, že se kapela snažila napodobit původní složení originální kapely, co do vizuálu, tak i do počtu. Tam mírně vybočoval druhý doprovodný kytarista, zde byl ale důvod hlavně praktický, viz: *„Necelý dva roky zpátky jsme byli 2 kytaristi a klávesák, ten*

ze zdravotních důvodů s námi přestal hrát. No a ten druhý kytarista na klávesy uměl, tak jsme vzali třetího kytaristu, ten je tam na ty hutné riffy a ten náš původní doprovodný kytarista někdy hraje na ty klávesy, když jsou zrovna v písničce a pak při kytarové písničce jen zvýrazňuje ty melodické linky.“

Dále podobnost používaných nástrojů byla patrná hlavně u sólového kytaristy. V případě baskytaristy byla použita baskytara typu jazz bass a ještě pětistrunná, což se od baskytary používané originálním baskytaristou velmi liší. Kytarista to odůvodnil takto: „*U baskytaristy, tak toho jsme ukecávali, ale prostě chce hrát na pětistrunnou jazz basu.*“ Použití nástrojů u ostatních kytaristů už nebylo nijak neobvyklé.

Co se týká slovní komunikace s publikem, tak kapela komunikovala minimálně a hlavně se soustředila na hraní písně za písní. Do kontaktu s publikem se kapela dostávala hlavně skrze přenechávání zpěvu refrénů a pobízení k tleskání do rytmu písní. Přesto spojení kapely a publika dalo dohromady celek, fanoušci reagovali velmi aktivně při písních i po nich. I když někteří lidé seděli u stolů, tak sledovali, co se na podiu děje. Jedna pasáž složená z pomalejších písní sice koncert trochu utlumila, ale i tak byl koncert velmi úspěšný, podle reakcí publika a celkového množství lidí na koncertě. Vystoupení kapely ukázalo směsici snaživého přenesení minulosti, selekci historie (to hlavně v podobě převleků některých hudebníků) a vlastních potřeb (viz baskytarista a druhý doprovodný kytarista). Nicméně se tento tribute zaslouhuje, hlavně na hudební úrovni, o pokračování tradice původních Guns N' Roses (i když ti stále koncertují).

3.5 Návštěvníci klubu Vagon

Současně s pozorováním vystoupení kapel a reakcí publika jsem při návštěvě Vagonu provedl neformální a nestrukturované rozhovory s lidmi, kteří do klubu zavítali. Zajímalo mě, jaké jsou jejich motivace pro návštěvu klubu.

Přišel jsem za dvěma páry ve věku kolem 35. Bylo evidentní, že nepřišli vyloženě za koncertem, ale že nejspíš přišli kvůli vzájemnému setkání a aby si popovídali, protože během koncertu seděli u stolu a pozornost kapele věnovali minimálně. Také jejich oblečení moc neodpovídalo klasickým oděvům, které nosí lidé na rockové koncerty (černé barvy, džíny, kůže, rockové vesty, loga kapela atd.). Dámy na sobě měly šaty, jedna červené a

druhá tmavě modré, pánové měli džíny a trička, nikoliv ale černá. Na otázku, proč navštívili klub Vagon, mi odpověděli takto: *„Dlouho jsme se všichni neviděli, tak jsme se dohodli, že někam zajdem. Párkrát jsme tady byli, je tady fajn atmosféra, tak jsme se vydali sem.“* Když jsem se zeptal, jak si užívají koncert, tak mi bylo řečeno: *„No, my to máme jen jako kulisu, ale hrajou pěkně!“*

V klubu jsem také zahlédl jednoho muže ve středním věku, který měl na sobě tričko s logem AC/DC. Napadlo mě, jestli sem třeba nechodí také na revivaly. Důvod tohoto pána je takovýto: *„Občas sem zajdu na nějaký ten koncert. Hlavně na pořádný bigbít.“* Když jsem se zeptal, jestli chodí i na revivaly, tak odpověděl: *„No jasný, třeba na Špejbls Helprs (tribute kapely AC/DC), ty jsou fakt dobrý! Sice ty tu nejsou tak často, ale pak třeba ještě na Zeppeliny. Člověk si u toho hezky zavzpomíná, když jsme tohle poslouchali s klukama na střední při praxích.“*

Když se blížil čas k jedenácté hodině večerní, tak jsem si všiml mladého páru, který zrovna vešel do klubu. Měli na sobě oblečení tmavých barev, bez nějakých zjevných nápisů kapel. Vzhledem k tomu, že kapela končí kolem půlnoci, tak jsem si říkal, že to toho už moc neuslyší. Šel jsem za nimi a zeptal jsem se, proč do klubu zavítali, oni odpověděli takto: *„Hele přišli jsme na tu rockotéku, co bude. Chtěli jsme sice přijít i na dnešní koncert, ale nějak jsme to nestihli. Tak alespoň kousek a pak ta rockotéka.“* Zeptal jsem se, jestli sem chodí často: *„Párkrát do měsíce sem zajdem, hlavně na tu rockovou diskotéku. Pouštěj super songy a potom to tady hodně jede.“* Když jsem se jich zeptal na revivaly, tak mi řekli: *„Joo, těch jsme tady taky pár viděli. Nebylo to špatný! Třeba Red Hot Chillí Peppers, ty se nám líbili.“*

V klubu jsem zpozoroval i 8 člennou skupinu německy mluvících návštěvníků ve věku kolem 30 let. Ti byli nejspíš na pánské jízdě, protože stále objednávali další a další alkohol a hlavně neustále něco vykřikovali. Chvílema věnovali pozornost i kapele, ale pouze od stolu. Část pak zašla na bar a cestou od něj se chvíli zastavili na parketu a pár minut sledovali kapelu. Klub nakonec opustili před jedenáctou hodinou večerní. Je očividné, že se do klubu přišli hlavně bavit a že nepřišli vyloženě na kapelu. Sice zaplatili vstupné na koncert, ale z koncertu odešli dříve, což ukazuje, že jim primárně o koncert nešlo.

Zahlédl jsem také mladou slečnu, ve věku kolem 18 let, která vždy před koncem přestávky zamířila rovnou k podiu. Měla různé šperky, černé tričko, černou sukni a

kotníkové kožené boty, typické pro punkové fanoušky. Když jsem se jí zeptal, jak často sem chodí tak mi odpověděla takto: „*Tyjo chodím sem docela často, dneska mě sem teda dotáhl kámoš na tuhle kapelu, ale normálně sem chodím spíš s kámoškama třeba na Nirvanu nebo na Red Hoty...*“ Moje otázka tedy směřovala k revivalům, jestli na ně chodí víc než na ne-revivalový kapely: „*Jakoby v porovnání s ostatníma kapelama jo, chodíme víc na revivaly. Je to sice retro, ale nás ta hudba baví. Ty revivaly jsou tady dobrý!*“

U jednoho stolu spatřuji pár ve středním věku a s nimi u stolu stojí slečna kolem mého věku. Předpokládám, že šlo o rodiče s dcerou. Všichni mají na sobě džíny. Slečna má černé tričko, muž šedivou košili a paní černou halenku. Párkrát jsem je zahlédl, že muž šel s ženou tančit na parket na pomalou píseň a pak zase při jiné písničce, že šla žena s onou slečnou tančit na svižnější píseň. Vždy se ale vraceli zpět ke stolu. Při jedné z přestávek jsem se jich šel zeptat, na důvod jejich návštěvy Vagonu, slovo si vzala žena: „*Dcera nás sem vytáhla na koncert. Prý tihle hrajou dobře. Zatím se nám to líbí, jsme rádi, že nás sem vzala.*“ Zeptal jsem se, jestli jsou zde poprvé, odpověď byla takováto: „*Ano, my s manželem jsme tady poprvé, ale dcera sem někdy chodí na nějaké koncerty.*“ Když jsem se zeptal slečny, jak často a na co sem chodí, tak mi odpověděla takto: „*Sem tam zajdeme s partou, asi tak 2-3x do měsíce, podle toho, co je na programu. Různě to střídáme, někdy na nějaký revival, někdy na ty normální kapely. Co nás zrovna zaujme.*“

Z těchto rozhovorů je zřejmé, že důvody návštěvy Vagonu jsou různorodé. Je ale více než patrné, že tím jak jsou revivaly zřejmě propojeny s klubem Vagon, tak se s nimi většina lidí, kteří chodí do klubu Vagon, určitě někdy setkala a měla možnost si je poslechnout. Někteří účelně, někteří jen jako kulisu a někteří třeba vůbec ne. Do Vagonu chodí lidé různých věkových kategorií, různých hudebních vkusů a různého stylu oblékání. Většinou je ale dle mého názoru při koncertech publikum oděné do tmavých barev, jak je pro rockové koncerty typické. Věk se taky může koncert od koncertu lišit. Většinou je pravidlem, že na hudbu starších kapel chodí spíše jejich současníci a to lze říci naopak i o mladších kapelách. Nejde vždy jen vyloženě o stáří členů kapely, ale o to z jakých let hudba pochází, tedy o stáří hudby. Tyto majoritní věkové skupiny jsou samozřejmě na daných koncertech obohaceny o mladší nebo i ještě starší skupiny.

4. Závěr

Závěrečná interpretace

V této závěrečné interpretaci provedu porovnání revival kapel a celkové vyhodnocení výzkumu v souvislosti s nastudovanou teorií.

Zaprvé všechny revival/tribute kapely hrály pouze repertoár kapely, kterou si vybraly. Podle rozhovorů se většina kapel snaží o přesnost hraní daných skladeb a také o podobnost v oblasti celkového zvuku kapely. Co se týká Black Sabbath a Ozzy Osbourne revivalu, tak jak zaznělo v rozhovoru, kapela se sice drží nějakých „styčných bodů“, které hrají stejně, ale třeba kytarová sóla si přizpůsobují a o nějakou zvukovou nápodobu také vyloženě nepotvrdili (ač v klubu zněli velmi podobně). Zde se již projevuje nějaké osobní pojetí, které nesouzní s rekonstrukcí minulosti. Ještě co se týká zvuku, tedy spíše hlasu zpěváků, tak ve všech případech byla snaha o nápodobu více než patrná. Dále na úrovni vizuální je evidentní, že každá kapela má minimálně frontmana (zpěváka), který se velmi podobá originálu. V polovině případů byl velmi podobný i sólový kytarista (viz AC/DC Tribute a Guns N' Roses Tribute), v případě Nirvana revivalu je hlavní kytarista zároveň frontmanem a tam už jsem podobnost zmiňoval. Nicméně revival Sabbathů a Ozzyho opět pojal vizuální stránku po svém, bez nějaké snahy se podobat. Z rozhovorů vyplynulo, že se nechtějí podobat, protože oni sami originální kapela nejsou a ta nápodoba u zpěváka je jen jeho iniciativa. Zde se ukazují rozdílné potřeby členů kapely, které se také vyhýbají „zrcadlové“ rekonstrukci minulosti. Tak tomu je i se shodnými nástroji, u revivalu Sabbathů a Ozzyho měl nástroj znatelně podobný s originálem akorát baskytarista. V případě Nirvana revivalu a Guns N' Roses tributu bychom našli stejné nástroje u některých hudebníků a to hlavně u představitele Kurta Cobaina a u představitele Slashe. V tributu AC/DC však měli nástroje stejné všichni. Zde je nutné podotknout, že v tomto bodě podobnosti velmi záleží na tom, jak moc daní originální hudebníci střídali modely nástrojů a jak moc s nějakými nástroji byli spojeni, respektive jak často s nimi byli viděni. Právě podobné nástroje, ale i vizuální podoba revivalistů poukazují na onu kolektivní paměť vyjednávanou skrze komunikační procesy, kdy lidé (jak hudebníci, tak publikum) v současnosti vyjednávají, co je pro ně z minulosti relevantní, a tak samotná minulost vzniká až tím, že se k ní lidé vztahují (Assman 2001: 33). Celkově bych však řekl, že se

stylem nástrojů žádná kapela vyloženě nevychýlila. Byly zde ale kapely, na kterých bylo patrnější, že si podobající se nástroje pořídily. Nyní z pohledu choreografie, pohybů. Některé kapely mají jednotlivce, některé (jako třeba AC/DC) dokonce více hudebníků, kteří praktikují nápodobu i pomocí různých pohybů, které byly pro dané originální umělce typické. Nutno říci, že opět nápodoba ležela na bedrech revivalových frontmanů a to i proto, že své typické pohyby měli právě z většiny originální frontmani. Jedná se o tzv. *snake dance* u Axla Rose, o různé krčivé pohyby a typický styl tleskání a chůze Ozzyho Osbourny, o trhavé a nekoordinované pohyby Kurta Cobaina a v případě AC/DC spíše o pohyby sólového kytaristy Anguse Younga v podobě tzv. *duck walku*. Nicméně i frontman Brian Johnson měl své typické „svíjivé“ pohyby při zpěvu. Celkově AC/DC měli svoji choreografii při zpěvu (viz výše). Revival/tribute kapely všechny tyto jmenované pohyby napodobovaly. Některé kapely praktikují i další nápodoby (viz výše), ty jsou ale pro oči publika skryty, protože se třeba jedná o zvukové záležitosti nebo o nápodoby, které jsou limitovány právě klubem Vagon, jeho prostorem. V případě AC/DC tributu by bylo asi dosti obtížné do takového klubu dopravit děla nebo veliký zvon. V případě Nirvana revivalu je zase rozbíjení kytary (dle výpovědi frontmana) praktikováno spíše na větších „akcích“. Je evidentní, že i prostředí klubu Vagon určitým způsobem ovlivňuje onu revivalovou „rekonstrukci“ minulosti.

I když Bithell a Hill tvrdí, že se revivaly snaží o provozování a propagaci hudby, která je brána jako ohrožená skomírající (Bithell a Hill 2014: 3), tak v polovině případů tohoto výzkumu ještě originální kapely aktivně hrají a rozhodně tak nelze mluvit o nějakém ožívování skomírající hudby stran revivalů. V případě Nirvany a kapely Black Sabbath/Ozzyho Osbourny už to odpovídá. Nyní o důvodech kapel pro praktikování revivalu. Hlavně se tedy jedná o osobní potěšení hudebníků z dané hudby a kladný vztah k originálním kapelám. Tribute Guns N' Roses k tomu ještě přidává přenesení stylu hudby 80. a 90. let do současnosti. Tím se ukazuje, že důvod kapely je hlavně estetický a neskýtá žádné z výše popsaných motivací revivalů. Jak se ale ukázalo z rozhovorů, tak někdy může být motivací i publikum, jak sami někteří hudebníci řekli: „*Lidem se to líbí.*“ nebo „*Lidi to baví.*“. Ať už se jedná o rozbíjení kytary nebo o vizuální podobenství muzikantů atd. Vše funguje v souvislosti s publikem. Jak vychází i z mého pozorování, lidé pozitivně reagovali na různá showmanství, na pohyby hudebníků na zapojování do koncertu a samozřejmě na známé hity, ještě o to více, pokud byly kvalitně zahrané. Na koncertech bylo patrné, že ty kapely, které to dělají opravdu promyšleně a se zápletem, tak podle toho je publikum

ocenilo. Někdy je ale představa a potěcha publika v rozporu s pohledem a současnými potřebami kapely nebo jejich jednotlivců. Viz frontman Nirvana revivalu: „*Taky jsme se domlouvali na tom, že bude (bubeník) nosit paruku, taky se mu to nelíbilo. Že se to nehodí a vznikly tam jakože rozpory, tak jsme to nechali bejt. Taky třeba nesnáším, to čecháčství, takový ty kecý: „ A pojd'te ted' všichni, zvedněte ruce!“*. To Nirvana nedělala, ono to sice funguje, ale nechci to tam říkat na úkor toho revivalu.“, viz baskytarista AC/DC tributu: „*My to děláme tak, že neděláme to, co nedělají AC, prostě oni nemají ohně, tak my je taky nepoužíváme, nebo jiné AC/DC revivaly dělají trochu svoji show, my ne. Ono je to třeba pro ty lidi atraktivní, ale tohle AC/DC nedělaj.*“, viz kytarista Guns N' Roses tributu: „*Vizuál jsme zavedli před 15 lety, to jsem začal jako první s parukou a kloboukem a mělo to efekt, působilo to na lidi. Pak se přidali další členové. No, a kdybychom to chtěli udělat moderněji, jakože neoblíkat se jako kopie a jen mít normální rockovou image, tak nevím jak by to dopadlo...*“ Je evidentní, že je to o kompromisu mezi potřebami a pohledem kapely a představách publika. Právě výše uvedená vyjádření revivalových hudebníků potvrzují tvrzení Astrid Erll, že *individuální a kolektivní vzpomínání nejsou nikdy zrcadlovým zobrazením minulosti, ale expresivním vyjádřením potřeb a zájmů osoby nebo skupiny, která vzpomíná v současnosti* (Erll 2011: 8), některé kapely se chtějí alespoň částečně podobat originálu, některé nikoliv. Každá kapela má svůj vlastní přístup k praktikování revivalu/tributu.

Revivalové koncerty, kde se setkávají hudebníci, napodobující své oblíbené skupiny, s nadšeným publikem, dosvědčují existenci specifického hudebního světa. Lidé tam chodí poslouchat revival hudbu, strojí se do stejného stylu oblečení jako tyto kapely (někdy i s logy kapel, které revivaly napodobují), zapojují se do koncertního dění (zpěvem, skákáním, tančením, tleskáním atd.) a tím vším ovlivňují působení revivalů.

Závěrem, revival kapely, které jsem pozoroval v klubu Vagon, svým působením udržují v kontinuitě tradici originálních kapel. Dochází při tom ale k selekci, reinterpretaci a rekontextualitaci historie, nikdy se nejedná o přesnou, „zrcadlovou“ rekonstrukci minulosti, protože do toho zanášejí i své současné potřeby a zájmy. To vše nejlépe zakončuje tato věta: *Představa, že tradice je pevně daná, je v každém případě mylná. Tradice je vždy v pohybu, a aby něco pokračovalo jako součást zdravé, živé tradice, musí to odpovídat potřebám a zájmům své doby* (Bithell a Hill 2014: 17).

5. Seznam použité literatury

Assmann, Jan. 2001. *Kultura a paměť: písmo, vzpomínka a politická identita v rozvinutých kulturách starověku*. V českém jazyce vyd. 1. Praha: Prostor.

Beňo, Oliver. 2017. "Jo, české irské folk!" *Vyjednávání podoby "keltství" na pražské hudební scéně*. Bakalářská práce, vedoucí Jurková, Zuzana. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií, Studium humanitní vzdělanosti - Společenskovědní modul.

Bithell, Caroline a Juniper Hill, eds. 2014. *The Oxford Handbook of Music Revival*. New York: Oxford University Press.

Erl, Astrid. 2011. *Memory in Culture*. New York: Palgrave Macmillan.

Grow, Kory. 2012. *Heavy metal: od hard rocku až po extrémní metal*. Vyd. 1. [Praha]: Slovart. ISBN 978-80-7391-662-6.

Hendl, Jan. 2005. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Vyd. 1. Praha: Portál. ISBN 80-7367-040-2.

Jurková, Z. 2017. Hledání modalit hudebního vzpomínání. *Lidé města*, 1(19), 1-16. Dostupné z“ https://lidemesta.cuni.cz/LM-462-version1-hledani_modalit_hudebniho_vzpo.pdf [cit. 2024-05-04].

Jurková, Zuzana. 2013. *Pražské hudební světy*. Vyd. 1. Praha: Karolinum.

Kříž, Štěpán. 2010. *Návštěvníci pražského hudebního klubu Vagon*. Bakalářská práce, vedoucí Jurková, Zuzana. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií, Studium humanitní vzdělanosti - Společenskovědní modul.

Novotná, Hedvika; Špaček, Ondřej a Šťovíčková, Magdaléna. 2019. *Metody výzkumu ve společenských vědách*. Praha: Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy.

Roberts, David (ed.). 2013. *Kronika rocku: obrazové dějiny 250 největších rockových kapel světa*. Vyd. 1. Praha: Volvox Globator. ISBN 978-80-7207-882-0.

Shelemay, K.K. 2006. *Soundscapes: Exploring Music in a Changing World*. 2nd ed. New York: W.W. Norton & Company.

Vopička, Jan. 2015. *Vychladlá láska. Obraz zahraniční populární hudby 60. let v současné Praze*. Bakalářská práce, vedoucí Jurková, Zuzana. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií, Studium humanitní vzdělanosti - Společenskovědní modul.

Internetové zdroje:

Canter, Marc. *Guns n' Roses At Giants Stadium*. Online. In: Pinterest. 1988. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/703687510518063791/>. [cit. 2024-05-06].

Five watt world. *The Guitars of Tony Iommi: A Short History*. Youtube. 2023. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=xVK-RGkd3Ig>. [cit. 2024-05-08].

Gibson TV. Kolekce: Slash. Online. Youtube. 2023. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Z64Y-pjZw2E>. [cit. 2024-05-08].

Halfin, Ross. *Black Sabbath*. Online. In: Pinterest. 2015. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/9640586689246172/>. [cit. 2024-05-06].

iDNES.cz a ČTK. *Sbohem metalové legendy. Black Sabbath zahráli poslední koncert*. Online. Idnes.cz. 2017. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/hudba/black-sabbath-posledni-koncert.A170205_112531_hudba_jj. [cit. 2024-05-07].

Knaeps, Gia. *Cobain onstage at the Pukkelpop Festival in Belgium*. Online. In: Pinterest. 1991. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/97390410685218882/>. [cit. 2024-05-06].

Kopilovic, Dan. *Angus Young's Guitars and Gear*. Online. GROUNDGUITAR. 2024. Dostupné z: <https://www.groundguitar.com/angus-young-gear/>. [cit. 2024-05-08].

Kopilovic, Dan. *Kurt Cobain's Guitars and Gear*. Online. GROUNDGUITAR. 2022. Dostupné z: <https://www.groundguitar.com/kurt-cobain-gear/>. [cit. 2024-05-08].

Kopilovic, Dan. *Malcolm Young's Guitars and Gear*. Online. GROUNDGUITAR. 2023. Dostupné z: <https://www.groundguitar.com/malcolm-young-gear/>. [cit. 2024-05-08].

Mazur, Kevin. *AC/DC "Black Ice" Tour Opener on October 28, 2008 in Wilkes-Barre, Pennsylvania*. Online. In: Pinterest. 2008. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/844143523912583992/>. [cit. 2024-05-06].

Redakce časopisu SPARK. *Potvrzeno! Obnovení GUNS N' ROSES vystoupí na festivalu Coachella.* Online. SPARK ROCK MAGAZINE. 2016. Dostupné z: <https://www.spark-rockmagazine.cz/potvrzeno-obnoveni-guns-n'-roses-vystoupi-na-festivalu-coachella>. [cit. 2024-05-08].

WatchMojo.com. *Top 10 Signature Rock Moves.* Online. Youtube. 2013. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=hmufYfI3qRM&t=18s>. [cit. 2024-05-07].

6. Přílohy

		březen march 2024
		
1	Pá/úte 21.00	MOTÖRHEAD REVIVAL - IV.V.Ú.
2	So/šob 21.00	IRON MAIDEN REVIVAL PRAHA
3	Ne/pon 21.00	ZAZARAZZI - INFLUS - TRAFFIC TROUBLE
4	Po/úter 21.00	ZAVŘENO - CLOSED
5	Úte/stř 21.00	YOUNG HORSES NEIL YOUNG TRIBUTE
6	Stř/čet 21.00	VAGYNY DY PRAGA - PUNČOCHÁČE - GENERATION JAM
7	Čet/pát 21.00	JOKERS - ZRCADLA
8	Pá/sob 21.00	OZZY OSBOURNE REVIVAL PRAHA 20 LET KAPELY 20 YEARS OF THE BAND
9	So/šob 21.00	NIRVANA REVIVAL PRAHA
10	Ne/pon 21.00	ZAVŘENO - CLOSED
11	Po/úter 21.00	EXCELENCE - BLACK DOGS - JEFFERSON
12	Úte/stř 21.00	THE DOORS ARE OPEN THE DOORS TRIBUTE
13	Stř/čet 21.00	THE BLUEMOON
14	Čet/pát 21.00	TONY DUCHÁČEK & GARAGE
15	Pá/sob 21.00	AC/DC TRIBUTE
16	So/šob 21.00	VINTAGE WINE - TUPPENCE ST. PATRICK'S DAY
17	Ne/pon 21.00	ZAVŘENO - CLOSED
18	Po/úter 19.30	DUM DOOBIE DOOBIE BAND
19	Úte/stř 21.00	DICK O'BRESS - PEKELNÉ KONĚ KELTSKÉ ÚTERÝ CELTIC TUESDAY
20	Stř/čet 21.00	ZÁVIŠ
21	Čet/pát 21.00	CZECH FLOYD PINK FLOYD TRIBUTE
22	Pá/sob 21.00	EIE - ZPUTNIK
23	So/šob 21.00	OZZY OSBOURNE & BLACK SABBATH REVIVAL
24	Ne/pon 21.00	ZAVŘENO - CLOSED
25	Po/úter 19.30	PAVEL SEDLÁČEK & CADILLAC
26	Úte/stř 21.00	ECHOES PINK FLOYD, BEATLES, LED ZEPPELIN, CCR...
27	Stř/čet 21.00	PUMPA - CHARLIE THE BOMBER TEXAS BLUES-ROCK
28	Čet/pát 21.00	ZNOUZECTNOST - VRÁMCI MOŽNOSTÍ
29	Pá/sob 21.00	HUDBA PRAHA
30	So/šob 21.00	PROFESSOR BEATLES, LENNON, DEEP PURPLE, QUEEN, AC/DC...
31	Ne/pon 21.00	GREEN DAY BROS.

duben
april 2024

Kdykde

informuji.cz

1	Pař Mon 21.00	ZAVŘENO - CLOSED
2	Útř Tue 21.00	FOGGY DUDE - JOLLYROGER - JAMES SPENCER KELTSKÉ ÚTERÝ CELTIC TUESDAY
3	Stř Wed 21.00	ŽÁDNEJ STRES - BEZ ŠANCE
4	Čtř Thu 21.00	U2 REVIVAL.CZ
5	Pář Fri 21.00	KRAUSBERRY
6	Soř Sat 21.00	BRUTUS
7	Neř Sun 21.00	ZAVŘENO - CLOSED
8	Pař Mon 21.00	NIXIES - THE ASHTRAYS
9	Útř Tue 21.00	VINTAGE WINE - CLAYMORE KELTSKÉ ÚTERÝ CELTIC TUESDAY
10	Stř Wed 21.00	ALCHYMIE - MARTYHO BANDA
11	Čtř Thu 21.00	NIRVANA REVIVAL PRAHA
12	Pář Fri 21.00	JAKSI TAKSI - ZAKÁZANÝ OVOCE - COVERS FOR LOVERS
13	Soř Sat 21.00	PRAGUE QUEEN & MICHAL SKOŘEPA
14	Neř Sun 21.00	MODE MACHINE DEPECHE MODE TRIBUTE
15	Pař Mon 21.00	FARADAY - TAM
16	Útř Tue 21.00	JULL DAJJEN - SLADKÝ KONEC KELTSKÉ ÚTERÝ CELTIC TUESDAY
17	Stř Wed 21.00	ZÁVIŠ
18	Čtř Thu 21.00	ABRAXAS
19	Pář Fri 21.00	OZZY OSBOURNE & BLACK SABBATH REVIVAL
20	Soř Sat 21.00	PROFESSOR BEATLES, LENNON, DEEP PURPLE, QUEEN, AC/DC...
21	Neř Sun 21.00	ZAVŘENO - CLOSED
22	Pař Mon 21.00	THE OFFSPRING REVIVAL - LEAKERS
23	Útř Tue 21.00	ODRAEDIR - NOISES FROM THE SWAMP KELTSKÉ ÚTERÝ CELTIC TUESDAY
24	Stř Wed 21.00	SIERRA FOXTROT
25	Čtř Thu 21.00	ZNOUZECTNOST - BUDULÍNEK
26	Pář Fri 21.00	IRON MAIDEN REVIVAL PRAHA
27	Soř Sat 21.00	PAPRIKACZE RED HOT CHILI PEPPERS REVIVAL
28	Neř Sun 21.00	ZAVŘENO - CLOSED
29	Pař Mon 21.00	PAVEL SEDLÁČEK & CADILLAC
30	Útř Tue 21.00	DICK O'BRASS - ROC'HANN BELTINE VE VAGONU BELTINE IN VAGON

květen
may 2024

kdykde

informuji.cz

1	01. květen 21.00	AROGANCE • LED ZEPPELIN REVIVAL
2	02. květen 21.00	CZECH FLOYD PINK FLOYD TRIBUTE
3	03. květen 21.00	METALLICA CZECH TRIBUTE BAND
4	04. květen 21.00	ECHOES PINK FLOYD, BEATLES, LED ZEPPELIN, CCR...
5	05. květen 21.00	ZAVŘENO • CLOSED
6	06. květen 21.00	FRAIN BREEZE • SYNTAX ERROR
7	07. květen 21.00	THE KREDENC TRIBUTE TO CREEDENCE CLEARWATER REVIVAL
8	08. květen 21.00	DR. VYKAPE • BUZERANT PETR ČTVRTNÍČEK & LEOS NOHA
9	09. květen 21.00	MOLOTOV PARTY • ČARDÁŠ KLAUNŮ
10	10. květen 21.00	GUNS N' ROSES TRIBUTE SLOVAKIA
11	11. květen 21.00	NIRVANA REVIVAL PRAHA
12	12. květen 21.00	YOUNG HORSES NEIL YOUNG TRIBUTE
13	13. květen 21.00	KRYPTOS INDIA • TRAHIR CZ
14	14. květen 20.00	KALSARIKÄNNIT • FIVE LEAF CLOVER • VINTAGE WINE KELTSKÉ ÚTERÝ CELTIC TUESDAY
15	15. květen 21.00	LAURA A JEJÍ TYGŘI
16	16. květen 21.00	SCHODIŠTĚ
17	17. květen 21.00	AC/DC TRIBUTE
18	18. květen 21.00	PROFESSOR BEATLES, LENNON, DEEP PURPLE, QUEEN, AC/DC...
19	19. květen 21.00	ELECTRIC GUITARLANDS
20	20. květen 21.00	MARCO MENDOZA WHITESNAKE, THIN LIZZY, THE DEAD DAISIES + SUPPORT
21	21. květen 20.00	CONAMARA CHAOS KELTSKÉ ÚTERÝ CELTIC TUESDAY
22	22. květen 21.00	ZÁVIŠ
23	23. květen 21.00	UZ REVIVAL.CZ
24	24. květen 21.00	OZZY OSBOURNE & BLACK SABBATH REVIVAL
25	25. květen 21.00	ZZ TOP LITOVEL
26	26. květen 21.00	ZAVŘENO • CLOSED
27	27. květen 19.30	PAVEL SEDLÁČEK & CADILLAC
28	28. květen 21.00	EWENAY • CARPATIA CASTLE KELTSKÉ ÚTERÝ CELTIC TUESDAY
29	29. květen 21.00	ZNOUZECTNOST NOVÉ CD NEW CD «THE END...?» + HOST GUEST
30	30. květen 21.00	BUBNY PRAHA
31	31. květen 21.00	SBK 20 LET KAPELY 20 YEARS OF THE BAND • MALASHNIKOW • OLIVEROVA DÁLKA